

Leto XXI. Štev. 17
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka. // Cena 10 dinarjev

Ljudska

PRAVICA

„LJUDSKA PRAVICA“
USTANOVLJENA 1. OKTOBRA
1934 // MED NARODNOOSVO-
BODILNO BOBO JE IZHA-
JALA KOT DNEVNIK IN
TEDNIK. OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
// OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI // „BORBO“

BURMANSKI ZAKLJUČKI PO OBISKU MARŠALA TITA

Prvi korak k svetovnemu miru

Taki obiski pomenijo mostove dobre volje za omiljenje sedanje napetosti in koeksistenco narodov

Rangun, 19. jan. (Tanjug). Razgovorom z burmanskimi državni in izjavam predsednika Tita na rangunski univerzi posvečajo listi tudi danes svojo glavno pozornost.

V zvezi z razgovori med Titom in U Nujem ugotavlja »New Life of Burma«, da skupno poročilo Tito — U Nu ne izraža samo popolnega razumevanja in skladnega prijateljstva med Burmo in Jugoslavijo, marveč jasno kaže, po kateri poti lahko dosežemo in ohranimo svetovni mir. V poročilu navedena načela so sprejemljiva za vse dežele, zlasti pa za azijske. Zal, pripominja časnik, dežele v Jugovzhodni in Vzhodni Aziji ne morejo sprejeti načela o koeksistenci, ker mislijo, da lahko samo z vojno odstranijo razlike v političnih nazorih. Ni

pa dvoma, da bodo na bližnji azijsko-afriški konferenci uspešno razpravljali prav o tem načelu. Če bodo druge dežele sledile zgledu Jugoslavije, Burme in Indije, ni dvoma, da bodo sedanji rodovom prihranjene vojne grozote in tegobe. Zato sta poročila o razgovorih Tito — Nehru in Tito — U Nu prva koraka k svetovnemu miru.

Tudi »Taj lon dzo« poudarja popolno razumevanje, izraženo v skupnem poročilu. To deklaracija bodo proučili, sodi časnik, ne le v teh dveh deželah, marveč tudi v drugih deželah na svetu,

ker širše posega v sedanje probleme, kakor deklaraciji Nehru — Cu En Laj ali U Nu — Cu En Laj, ki slonita na petih načelih. To poročilo kaže na odločnost, da se te dežele ne bodo vključile v noben blok in da ne bodo ustale tretjega bloka, a so pripravljene na aktivno politiko v skupni akciji za mir. Rangunsko uradno poročilo zbuja med ljudmi vsega sveta sprčo sedanje nevarnosti pred atomsko vojno novo upanje glede miru v prihodnosti.

»Burma Star« pravi med drugim: Skupno poročilo kaže, kako se je z obiskom predsednika Tita poglobilo razumevanje in konkretno sodelovanje med Jugoslavijo in Burmo. Ponudba Jugoslavije, da bo opremila eno burmansko brigado, je izraz odkritosrčnega prijateljstva. To darilo majhne dežele prihaja naravnost iz srca, brez slehernih političnih nagibov. In dalje pravi list: Če bi pobudo predsednika Tita sprejeli tudi drugi zahodni državni, bi jo vsa Azija sprejela z resničnim prijateljstvom. Nedvomno pa bi morali avtomatično izostati poskusi, da bi se kolonializem obnovil. Takšni obiski, prežeti z duhom, ki ga je izpričal maršal Tito, bi pomenili mostove dobre volje med narodi, preko katerih bi šla pot k zmanjšanju napetosti na svetu in koeksistenci narodov.

Spomenica o naših terjatih nasproti Nemčiji

Bonn, 19. jan. Jugoslovanski veleposlanik v Bonnu dr. Mladen Iveković je bil danes pri načelniku političnega oddelka zunanjega ministrstva Blankenhornu. Razgovorjal sta se o gospodarskih odnosih med Jugoslavijo in Zahodno Nemčijo. Ob tej priložnosti je veleposlanik Iveković izročil Blankenhornu spomenico za kanclerja Adenauerja. V njej so obeleženi osnovni elementi nesoglasja glede jugoslovanskih vojnih in predvojnih terjatev nasproti Zahodni Nemčiji.

Brzjavki iz Ranguna

»Galeb«, 19. jan. (Tanjug). — Predsednik Tito je prejel danes na »Galebu« brzjavki predsednika Burmanske unije dr. Ba Uja in ministrskega predsednika U Nuja, ki sta mu izrazila najboljše želje za ugodno potovanje na povratku v Jugoslavijo. »Zelimo Vam ugodno potovanje v domovino, vse najboljše, kakor tudi dobro zdravje in srečo,« je rečeno v brzjavki dr. Ba Uja.

Burmanski ministrski predsednik je poslal naslednjo brzjavko: »Zelim Vam ugodno potovanje na povratku v domovino. Narodi in vlada Burme žele srečo in dobro zdravje Vam in tovarišem Aleksandru Rankoviću, Koči Popoviću, Jovanu Veselinovu, Ivanu Krajačiču in ostalim članom delegacije.«

Predsednik Tito naj bi prišel na konferenco Kongresne stranke Indije

Madras, 19. jan. (Tanjug). V krogih Kongresne stranke izražajo upanje, da se bo predsednik Tito udeležil ene izmed njegovih letošnje konference, v bližnjem Avadiju. »Zgodovinski pomen, ki ga ima naša letošnja konferenca,« je izjavil predstavnik Kongresne stranke, »bi dobil s tem še simboličen izraz.«

Predsednik Tito bo prisel v Madras v petek. Kaže, da bo tu preživel en dan. Čeprav njegov obisk konference ni bil uradno potrjen, so davi na ta dan razprodali vse vstopnice za poslopje, v katerem zaseda konferenca.

Predsednik Tito sprejema na jezeru Inle v Burmi ljudska darila

Trgovinska pogajanja z Italijo

Naša trgovinska delegacija v Rimu — Izrazi dobre volje na obeh straneh

Rim, 19. jan. (Tanjug). Davi je v Rim prisel jugoslovanska trgovinska delegacija, ki jo vodi veleposlanik dr. Stane Pavlič.

Jugoslovanske predstavnike so na železniški postaji sprejeli zastopniki palače Chigi in ministrstva za zunanjo trgovino.

Dr. Stane Pavlič je bil davi v palači Chigi, kjer je s predstavniki italijanskega zunanjega ministrstva in predsednikom italijanske delegacije odv. Storoniem določil načrt pogajanj za novo trgovinsko pogodbo in ostale sporazume in konvencije.

V zvezi z začetkom jugoslovansko-italijanskih trgovinskih pogajanj je vodja jugoslovanske delegacije dr. Stane Pavlič izjavil, da so predstavniki jugoslovanske vlade prišli v Rim z najboljšim namenom, da bi ustvarili solidno podlago za trgovinske in gospodarske stike med obema deželama. Novo politično vzdušje med obema deželama omogoča zelo široke gospodarske in trgovinske odnose med njima.

Šef italijanske delegacije Storoni je izjavil, da je bilo pripravljeno delo, ki sta ga delegaciji obeh dežel opravili med razgovori v Beogradu, uspešno.

KAKO BO UVELJAVLJENA NOVA UREDBA O PLAČAH

Odgovori Ivana Božičevića, glavnega tajnika Zveze sindikatov Jugoslavije, na vprašanja uredništva »Borbe«

Uredništvo »Borbe« je naprosilo glavnega tajnika Zveze sindikatov Jugoslavije tov. Ivana Božičevića, naj odgovori na nekaj vprašanj o uveljavitvi nove uredbe o plačah v gospodarstvu. Tov. Božičević je ustregel prošnji in v svojih odgovorih pojasnil glavne naloge organov ljudskih oblasti in sindikatov v potrjevanju pravilnikov in določanju norm. Dotaknil pa se je tudi nekaterih značilnosti novega plačnega sistema.

Vprašanje: »V čem je po Vašem mnenju največji pomen tarifnih pravilnikov in njihova vloga v našem gospodarskem sistemu?«

Odgovor: »S tarifnim pravilnikom se določijo za določeni čas vnaprej, najmanj za leto dni, medsebojni odnosi tarifnih postavk med člani delovnega kolektiva, boljše rečeno odnosi v razdelitvi doseženega plačnega sklada. Določijo se po delovnih mestih, predvsem na podlagi strokovne sposobnosti, potrebne za uspešno opravljanje poslov na tistem delovnem mestu, na podlagi ostalih delovnih pogojev, odgovornosti itd. Vloga tarifnih pravilnikov je v tem, da so ugotovljeni odnosi — v okviru z družbenim planom določene ravni — v čim pravilnejšem sorazmerju z vrednostjo potrebne in vloženega dela.

Tarifni pravilniki so dobili letos še širši pomen. Postali so družbeni instrument, s katerim družba priznava konkretne tarify postavke za posamezna delovna mesta, ki se vračunajo v proizvodne stroške. Pri potrjevanju tarifnih pravilnikov sodelujejo delavski svet, ljudski odbori in sindikati. Tako gre za nekakšen dogovor med delovnim kolektivom in skupnostjo. V tem je glavni pomen tarifnih pravilnikov.

Vprašanje: »Kako gledate na vprašanje norm v podjetjih? Ali je nevarnost, da bi določili nizke norme, da bi zagotovili večje plače in zaslužke? Katere ukrepe lahko storimo, da bi preprečili takšno težnjo? Kako lahko norme vskladimo z bojem za boljše kakovost izdelkov?«

Odgovor: »Norme so zdaj glavno vprašanje plačnega sistema v gospodarstvu. To bodo tudi ostale, dokler ne bomo upostavili tehničnih norm, dokler imamo v večini primerov umetne norme in dokler bomo imeli tako nizko delovno storilnost kakor doslej.

Zlasti zdaj, v začetku, je funkcioniranje vsega sistema odvisno od določitve realnih norm, od politike, ki jo bomo uveljavljali glede njihove revizije. Ni izključeno, da bodo skušali ponekod namenoma določiti nizke norme, toda to lahko prepreči intervencija družbenih činiteljev v samem kolektivu, ali sindikalne podružnice in organizacije ZK, kakor tudi intervencija okrajnih komisij za plače in drugih organov. Seveda je najbolj pravilno in najpreprosteje prizadevati si, da atko pridemo do realnih norm oziroma da jih revidiramo, kjer je to potrebno, pa tudi pozneje, med izvajanjem plačnega sistema, jih bomo morali revidirati, če bo to potrebno. Na realnosti norm pa so zainteresirani — tako z lastnega stališča, kakor tudi zaradi koristi skupnosti — delovni kolektivi, predstavniški organi in družbena organizacija.

Za realnost norm je odgovoren pred zakonom direktor podjetja. Določitev realnih norm pa je važna politična naloga sindikalnih organizacij in komunistov. Če bi se tega vprašanja lotili samo s strokovne, tehnične strani, ni izključeno, da bi v posameznih kolektivih naleteli na nezaznane pri nekatereh delavcih, zlasti tam, kjer so sedanje norme razmeroma zelo nizke. Zato je treba kolektivom pojasniti pomen novih predpisov o plačah in potrebo, da določimo realne norme, kakor tudi možnosti, ki jih nudijo predpisi, da dosežemo na podlagi povečanja storilnosti tudi večje plače in menila, dač baje rdenrdn smds večji standard.

Usmeritev na nerealne norme bi pravzaprav pomenila, da varamo sami sebe, kajti če bi to storili na široki fronti, bi se znašli v položaju, podobnem lanskemu, ko so mnogi kolektivi dosegli velik »dobiček« z neupravičenim zvišanjem cen, ne pa z večjo proizvodnjo, kar je povzro-

čilo splošno naraščanje cen in poslabšanje življenjskega standarda, tako da so imeli sami proizvajalci samo škodo od takšnega »dobička«.

Kar se tiče poznejših revizij in norm, moramo že od začetka uveljaviti jasno in konkretno politiko. Po novih predpisih imajo delavci pravico do vsega zaslužka, doseženega s preseganjem učinka — norme ali skoda. Norme pa lahko po določenem času po potrebi revidiramo, toda čas, v katerem določene norme veljajo, mora biti s tarifnim pravilnikom natanko določen, tako da vsak delavec ve, kako dolgo bo norma trajala (seveda, če ostanejo proizvodni pogoji istovetni). Čas, v katerem veljajo norme, je lahko, zlasti letos, za razne panoge različen, ravna se pač po presoji realnosti sedanjih norm. Pred potekom določenega časa bi lahko norme revidirali samo v izjemnih in posebno upravičenih primerih.

Menim, da ob reviziji norm ne bi smeli povečati za toliko, kolikor so bile presežene in tako zaslužek skriti na prvotni; za znatno večjo proizvodnjo je že treba omogočiti, da so zaslužki tudi po reviziji večji od tarifnih postavk neodvisno od preseganja revidiranih norm. Očitno je, da mora to veljati za splošno pravilo, odniki od njega pa so lahko v primerih preveč nerealnih norm in realnih možnosti za novo preseganje.

Če ne bi ravnali tako glede časa in ostrine revizije, bi se lahko znova znašli v takšnem položaju, da delavci ne bi bili gospodarsko neposredno zainteresirani na povečanju delovne storilnosti, zaradi česar ves sistem ne bi rodil tistih pričakovanih sadov, ki jih fizično lahko rodi.

Delavci pa morajo biti pripravljeni na revizije norm in se zavedati, da je večanje delovne storilnosti stalen proces, da morajo od povečanja storilnosti del ustvarjene vrednosti neposredno dobiti proizvajalci, drugi del pa gre neposredno v korist skupnosti, za skupne potrebe, kar v naših razmerah spet pomeni, samo posredno, v korist delavskega razreda.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Še v Južno Indijo

Danes se bo predsednikova eskadra ustavila pred Madrasom na vzhodni obali Indije

»Galeb«, 19. jan. (Tanjug). — Predsednikova eskadra se je nocoj približala vzhodni obali Indije in bo že jutri zarana prisel pred pristanišče v Madrasu. Predsednik Tito se bo izkrcal v Madrasu popoldne dopoldne. Čeprav bližnje bivanje Tita v južni Indiji, ki bo trajalo nekaj dni, kolikor bo potrebno »Galebu« in ostalim ladjam, ki ga spremljajo, da obidejo Indijo in Ceylon, nima uradnega značaja, so po vsej južni Indiji, kamorkoli bo prišel Maršal na obisk, v polnem teku priprave na svečan sprejem našega predsednika.

V Madrasu bo Tito gost guvernerja te države. Ze v petek bo nemara prisostvoval konferenci kongresne stranke. Istega dne bo predsednik odpotoval v vlakom v Bengalore, kjer si bo ogledal več tovarn. Naslednjega dne bo obiskal Majors na vi-

šavju sredi južne Indije, 25. januarja pa mornariško oporišče v Kočinu. Ondi se bo predsednik še istega dne vkrcal ter nadaljeval potovanje mimo Adena in Suezja v domovino.

Voznja je bila danes nadvse ugodna, morje je bilo mirno, vreme lepo. Sprčo tega so potniki na ladji laže opravljali svoje posle. Skratka, življenje na »Galebu« je prišlo v redni in običajni tek. Z radiom so povezani z domovino in opravljajo sproti vse državniške in druge posle. V kratkih prostih urah pregledujejo komplete jugoslovanskih dnevnikov, ki so prišli z letalsko pošto neposredno pred odhodom iz Ranguna. Jugoslovanski novinarji, ki so spremljali Tita na potovanju po Indiji in Burmi, se sedaj tudi vračajo v domovino z »Galebom«. S časniki in mornarji so imeli pomenke, v katerih so opisali svoje vtise s poti v teh deželah.

ZADNJA SOVJETSKA POTEZA V NEMŠKEM VPRAŠANJU

Prvič neposredno z Bonnom

Tuji opazovalci menijo, da je treba sovjetske predloge resno proučiti

(OD STALNEGA DOPIŠNIKA »BORBE«)

Moskva, 19. jan. Zadnji sovjetski predlog o nemškem vprašanju v tukajšnjih diplomatskih in novinarskih krogih živahno komentirajo. Diplomatski krogi so prepričani, da je treba izjavo sovjetske vlade o nemškem vprašanju temeljito proučiti in da vnaša v sovjetsko politiko nekatere nove momente, ki jih prej ni bilo. Temu, da se je vlada SZ obrnila neposredno na Zahodno Nemčijo, pripisujejo tu poseben pomen. Po mnenju tujih opazovalcev odgovorja g. Malenkova predsedniku vzhodnonemške vlade G. Grotewohlu o zainteresiranosti SZ na gospodarskih in kulturnih stikih z Zahodno Nemčijo ni moč uvrstiti v isto vrsto s sedanjimi predlogi, ker gre zdaj za mnogo važnejša vprašanja.

Zahodni opazovalci so bili sprčo sovjetske note presenečeni: prevladovalo je prepričanje, da bo nastalo zatijje po živahnem diplomatskem delu v zadnjih tednih in da bo SZ pojasnila najvažnejše argumente proti ratifikaciji pariških sporazumov. Vendar so nekateri krogi okrog tujih predstavnikov, ki so najbolj zainteresirani na tem vprašanju, zagovarjali mnenje, ki je prišlo do izraza zlasti po moskovski konferenci, da bi utegnili SZ glede na Zahodno Nemčijo seči po nekaterih elementih, ki bi lahko povzročili nov položaj.

Nekateri tuji novinarji menijo, da je prišlo do ukrepa Sovjetske zveze v času, ko ga nihče ni pričakoval, in na način, ki ga ni bilo moč predvideti. To razlaga tako, da so prišli tu do pre-

dovolj precizirano in da bi ga lahko razlagali na razne načine. Odprto ostane tudi vprašanje volilnega zakona in drugih modalitet, s katerimi bi se morali Vzhodna in Zahodna Nemčija strinjati. Kot važnejši moment omenjajo, da je bilo znova poudarjeno soglasje SZ, da bi lahko Nemčija po sklenitvi mirovne pogodbe imela svoje oborožene sile in sama odločala o svojem notranjem redu.

Na drugi strani tuji opazovalci razlagajo priporočilo o vključitvi združene Nemčije v sistem kolektivne varnosti kot zahtevo, da bi ubrala povsem določeno zunanje politično pot, s čimer bi bile svobodne volitve pravzaprav omejene, tembolj, ker ni nikjer, kakor doslej, postavljena zahteva po »nevturalni Nemčiji«. Po načinu, kako »Pravda« obravnava to vprašanje, ko polemizira s stališčem oddelka za tisk zahodnonemške vlade, v katerem je izražen dvom, da bi lahko nemške oborožene sile zagotovile združeno Nemčijo, je jasno, da tu ne računajo z možnostjo, da bi se lahko Nemčija povezala s kakim drugim obrambnim sistemom, razen s sistemom kolektivne varnosti.

Tuje novinarje v Moskvi zanima naposled vprašanje okupacijskih čet v Nemčiji, za katere je sovjetski predstavnik na lanski berlinski konferenci izrecno zahteval, naj še pred volitvami zapuste oba dela Nemčije, razen omejenega kontingenta za zaščitne funkcije potrebnih čet, vtem ko zdaj tega vprašanja sploh ne načenjajo.

D. Čulić

Vremenska napoved

Vremenska napoved za četrtek, dne 20. januarja. Sprva še lepo vreme z delno oblačnostjo in jutranje megle po kotlinah. Pozneje se bo oblačnost povečala. Temperatura ponoči od -15 do -4, na Primorskem od 0 do +4, čez dan od -5 do +2, na Primorskem do +3 stopinj C.

Gozdarstvo, promet, trgovina, gradbeništvo, obrt in izvoz

v razpravi na včerajšnji seji Odbora za gospodarstvo Republiškega zbora Ljudske skupščine LRS

Ljubljana, 19. januarja.

Četrti dan razprave o predlogu družbenega plana LRS za leto 1955 na seji Odbora za gospodarstvo Republiškega zbora Ljudske skupščine LRS so prišli na vrsto najprej problemi gozdarstva. V razpravo so posegli poslanci M. Hacc, ing. Gašper Muha, I. Janžekovič, J. Pirnat, A. Duje, V. Zupančič in M. Zugelj. Med drugim so se zanimali, kako gre od rok pogozdovanje s hitro rastočimi vrstami dreves (n. pr. s topoli), za razmejitve kmetijskih površin med gozdovi in pašniki, o tem, ali se gozdni sklad smotrno uporablja, o organizaciji gozdarske službe, o sečnih dovoljenjih in še o drugemu.

Podpredsednik Izvršnega sveta dr. Marijan Breclj je dejal, da so lani hatreje začeli reševati nekateri problemi gozdarstva ter so bili doseženi tudi uspehi. Glede gospodarjenja z gozdovi je sodil, naj bi to skrb prevzele bodoče komune, gozdna gospodarstva pa naj bi pri tem prevzela strokovno plat dela. Nadalje je dejal, da je kritika na račun ne-smotrne uporabljanja gozdnega sklada v marsičem upravičena, ker so nekateri okrajji porabili precej sredstev tega sklada za urejanje ne le gozdnih, ampak tudi drugih poti.

Zastopnik Zavoda za planiranje ing. Svetličič je dejal, da z zasajenjem hitro rastočih vrst dreves za zdaj še nismo dosegli posebnih vidnih uspehov, toda s stvarjo nadaljujemo. Taksacija ne-državnih gozdov je bila v prejšnjih letih zanemarljiva, vendar se je lani v tem pogledu obrnilo na bolje. V teku so tudi dela za razmejitve zemljišč med gozdove in pašnike.

ŠTEVILNE TEŽAVE CESTNEGA IN ŽELEZNIŠKEGA PROMETA

V razpravi o prometu je poslanka Mara Dermastja vprašala, ali so predvidena kakšna sredstva za gradnjo železnice, ki naj bi zvezala Koper z ostalo Slovenijo. Poslanka Ljiljka Stropnik je opozorila, da bi bilo treba čimprej zagotoviti sredstva za gradnjo ptujskega mostu. Tovariš F. Lubelj se je zanimal, v kakšnem obsegu se bo letos nadaljevala gradnja ceste Ljubljana—Celje, tovariš M. Zugelj pa je sodil, da bi bilo gospodarsko smotno zgraditi progo Črnomelj—Kanižarica.

Poslanec Mirko Remec je predlagal, naj bi uvedli cestno takso na inozemski tovorni tranzit čez naše ozemlje, hkrati pa se je poganjal tudi za sredstva, ki naj bi omogočila dokončanje predora na cesti Sempeter—Nova Gorica. Tov. M. Košmelj je opozoril, da so potniški avtobusi na nekaterih progah skrajno izrabljeni, tovariš Struclj pa je omenil problematiko železnice, o kateri so govorili še nekateri poslanci. Samo za obnovo slovenskih železnic bi potrebovali 70 milijard, pri čemer pa ni všteta modernizacija. S tem v zvezi je tovarišica Mara Dermastja opozorila, da ne kaže graditi novih prog, dokler ne moremo asanirati razmer na obstoječih progah.

INVESTICIJE SO ZMANJŠANE V KOSTI STANDARDA

Na vsa ta vprašanja je odgovoril dr. Marijan Breclj. Dejal je, da Zvezni družbeni plan določa sredstva za ureditev cestnega prometa na področju koprškega okrajja, medtem ko za železnico še ni mogoče predvideti sredstev. Glede ptujskega in ostalih mostov, ki bi jih bilo treba obnoviti, je dr. Breclj sodil, da se bo v tem pogledu dalo nekaj storiti s sredstvi, ki so namenjena za oskrbovanje, pri čemer pa bodo morali pomagati tudi okrajji, medtem ko večjih sredstev v te namene za zdaj ni na razpolago. Letos bomo dokončali cestni odsek na Vrškem in pri Planini. Zaradi preusmeritve v investicijski politiki v korist družbenega standarda je letos predvidena sredstva za gradnjo ceste Ljubljana—Zagreb le poldruga milijarda, kar bo zadostovalo za počasnejše nadaljevanje del. Prav tako ni mogoče dati sredstev za progo Črnomelj—Kanižarica. Železnica bo uživala letos nekatere olajšave glede družbenih davkov, kar pa seveda še zdaleč ne bo zadostovalo za rešitev žgocnega železniškega problema. Prav tako zvezni družbeni plan določa nekatere olajšave za cestni promet, pomagati pa bodo morale tudi komune. Predlog za uvedbo cestne takse na inozemski tovorni promet še proučujejo pristojni organi. Lani je republika pomagala s svojimi sredstvi, da je bil predor pod Panovcem v grobem dograjen. Nadalje je dr. Breclj poudaril, da zvezni družbeni plan že upošteva spremembe v investicijski politiki, tako da so bile gradnje večjih železniških prog v državi odložene, da bi se lahko čimveč sredstev dalo za izboljšanje stanja na železnicah. Glede nabave avtobusov za nekatere proge pa je tov. Breclj sodil, da se je načeloma treba orientirati na domačo avtomobilsko proizvodnjo in stremeti, da se ta pomeni.

V zvezi s problemi gradbeništva se je poslanec I. Janžekovič zanimal, ali bodo opetne zmoglosti dobavili dovolj opeke. Podpredsednik Izvršnega sveta dr. Breclj je sodil, da je pri letošnji zmanjšani investicijski dejavnosti ni posebne nevarnosti, da bi opetne ne zmogle vseh naročil.

Poslanka Mara Dermastja je obširno razpravljala o nekaterih problemih trgovine. Opozorila je, da je lanska decentralizacija trgovine povzročila tudi precej slabih posledic, čeprav smo se v Sloveniji previdno lotili decentralizacije. Decentralizacija je povzročila povečanje obratnih kreditov, pojavilo se je navidezno pomanjkanje blaga, ker se je blago razdelilo na mnogo več podjetij, povečale pa so se tudi možnosti za gospodarski kriminal, recimo v poslovalnicah, kjer je manj kot pet ljudi.

IZVOZNIH PODJETIJ JE PREVEČ

Nadalje je tov. Dermastja govorila o tem, da je dražje kmetijskih pridelkov povzročilo tudi veliko število odkupnih in izvoznih podjetij. V državi je okrog 600 uvoznih oziroma izvoznih podjetij ter pride na nekatera podjetja le po 10 milijonov din letnega prometa, tako da je očitno, da žive posamezna ta podjetja kot paraziti, le od koeficientov in kurznih razlik. Zvezna trgovinska zbornica in Uprava za zunanjo trgovino sta problem že proučili in predlagali Zveznemu izvršnemu svetu ustrezne ukrepe.

Poslanec dr. Breclj je dejal, da ti dve nevarnosti res obstajata, če okrajji ne bi vodili pravilne obrtne politike. Nadalje je dr. Breclj opozoril na to, da s prepuščanjem obrtništvu, gostinstva, turizma in komunale politike okrajem stremimo za tem, da bi mogle bodoče komune samostojno reševati to problematiko, ki je v neposredni zvezi z življenjskim standardom.

Na včerajšnji dopoldanski seji je odbor obravnaval problematiko naše trgovine, gostinstva in obrti, izvoza in investicij. Trgovina je po lanskem reorganizaciji pokazala še razne slabosti. Ponekod so poslovne v sklopu podjetij ostale še preveč omejene glede samostojne nabave blaga in določanja prodajnih cen. Drugod so šli s popolno osamosvojitvijo poslovalnic predaleč in so te trgovine preveč vezane na gostinstva podjetja. Tudi je bilo ustanovljenih preveč gostinstskih trgovin, kar je terjalo ustvarjanje večjih zalog blaga, to pa je spet kvarno vplivalo na cene. Velike slabosti so še pri odkupnih podjetjih.

Letos je računati, da se bo promet v trgovini povečal za okrog 7% in bo dosegel približno 70 milijard din. Plačni sklad se bo tudi v letošnjem letu oblikoval v odstotku doseženega prometa. Trgovina pa ne bo zainteresirana ustvarjati dobiček, ki ga bo med letom lahko uporabila za znižanje cen, ob koncu leta pa bo morala preostali dobiček v celoti odvesti. V investicijske sklade trgovine bo šlo v Sloveniji okrog 300 milijonov din. Poseben prispevek, računano od prometa, pa je določen tudi za sklad za vzdrževanje strokovnega šolstva.

Ljudska poslanka inž. Vilma Pirkovičeva je v razpravi gojrala slabo preskrbo Primorske in Koroške s koruznimi izdelki, ki jih nekaj mesecev sploh ni bilo dobiti, čeprav se ti koruzni izdelki trošijo za prehrano prebivalstva in ne za krmo. Zvezna uprava za prehrano je protizakonito skušala vezati dobavo koruze na pogoj, da dobi otrobo od žita, ki se iz Slovenije pošilja zaradi mlečja mlinom v drugih republikah. Poslanec Jože Struclj je potrdil, da so enake težave s koruzo na Primorskem, kjer se za prehrano troši mnogo koruze. Tudi v zadnjem času potrebe teh krajev niso v celoti krite. Ljudski poslanec Stefan Pavšič je sprožil tudi vprašanje pomanjkanja maslobo in je gojral način delitve masla na posamezne trgovske poslovalnice. Izdati bo treba tudi ukrepe, da se bodo pri klanju odirale svinjske kože, ki so tako potrebne usnjarski industriji. Napoved je razpravljati o potrebi okrepitve trgovske morale in o tem, da mora trgovina z odklanjanjem blaga slabše kvalitete izvajati pritisk na proizvajalce, da zboljšajo kvaliteto. Po pojasnitvi zastopnika Zavoda za planiranje tov. Jamarja, so v letošnjem zveznem družbenem planu zagotovljene potrebne količine maslobo. Odkup kmetijskih pridelkov

Vsekakor pa naj bi nova uredba predvidela to, da naj bi obstajala le tista izvozna podjetja, ki imajo zadostno ekonomsko zaledje.

ODKUPOVANJE KMETIJSKIH PRIDELKOV NAJ PREVZAMEJO ZADRUGE

Poslanec Janez Pirnat je v zvezi s tem predlagal, naj bi le toš pooblastili za odkupovanje kmetijskih pridelkov samo kmetijske zadruge, s čimer so se strinjali tudi nekateri drugi poslanci, ki so poudarili, da bi bilo treba to urediti še pred odkupno sezono.

Tov. Tone Bole je govoril o nekaterih vprašanih obrtništvu. Predlagal je, naj bi okrajji čimprej uvedli pavšalni sistem obdavčevanja obrti, pri čemer pa je treba paziti, da se določi pravilen pavšal. V obrtniškem sektorju je konkurenca dokaj šibka, kar omogoča neumestno dvigovanje cen obrtniških storitev. Zato naj bi okrajji ustanovljali konkurenčne obrtniške obrate. Družbeni plan prepušča skrb za obrtnišvo okrajem, kar bo nedvomno omogočilo večji napredek obrtništvu, vendar se pri tem pojavljata tudi dve nevarnosti: prva je v tem, da bi nekateri okrajji obrtnišvo na svojem področju popolnoma opustili, vseh družbenih obveznosti, druga pa v tem, da bi videli v obrti le vir svojih dohodkov. Najti je treba pravo pot med obema tema skrajnostima ter imeti pred očmi to, da obrt neposredno služi življenjskemu standardu.

Dr. Marijan Breclj je dejal, da ti dve nevarnosti res obstajata, če okrajji ne bi vodili pravilne obrtne politike. Nadalje je dr. Breclj opozoril na to, da s prepuščanjem obrtništvu, gostinstva, turizma in komunale politike okrajem stremimo za tem, da bi mogle bodoče komune samostojno reševati to problematiko, ki je v neposredni zvezi z življenjskim standardom.

Poslanec dr. Breclj je dejal, da ti dve nevarnosti res obstajata, če okrajji ne bi vodili pravilne obrtne politike. Nadalje je dr. Breclj opozoril na to, da s prepuščanjem obrtništvu, gostinstva, turizma in komunale politike okrajem stremimo za tem, da bi mogle bodoče komune samostojno reševati to problematiko, ki je v neposredni zvezi z življenjskim standardom.

OLAJŠAVE ZA RAZVOJ GOSTINSTVA IN OBRTI

V gostinstvu so letos določene značilne s tembe glede družbenih obveznosti, s čimer bo dobilo gostinstvo več sredstev za svoj razvoj. Okrajni ljudski odbori bodo z določitvijo stopenj amortizacije in obresti na osnovna sredstva lahko močno vplivali na razvoj gostinstva, na kar bo ugodno vplivala tudi oprostitve gostinstva od zveznega davka na dobiček. V investicijske sklade gostinstva bo letos prišlo okrog 60 milijonov din. V razpravi so člani odbora sprožili vprašanje znižanja cen v turističnem gostinstvu. Cene v turističnem gostinstvu bodo odvisne od instrumentov, ki jih bodo postavili gostinstvu okrajji.

Daljša razprava se je razvila tudi o vprašanju razvoja obrti, ki je šele dosegla predvni obseg, medtem ko se je industrijska proizvodnja več kakor podvojila. Ker bo letos obrt oproščena plačevanja zveznega davka na dobiček in je določanje obresti na osnovna sredstva ter amortizacije prepuščeno ljudskim odborom, manjši obrati pa bodo plačevali družbene prispevke v pavšalnem znesku, se bodo povečala sredstva za razvoj socialistične obrti, ki bo praktično izenačena z zasebno, medtem ko so do sedaj ekonomski instrumenti in drugi predpisi precej zavirali razvoj socialističnega sektorja obrti. Seveda pa bodo morali ljudski odbori vsa sredstva, ki jih prejmejo od obrti, uporabiti za razvoj obrtne dejavnosti. Po planu za letošnje leto se bo vrednost obrtnih storitev povečala za 5%, od celotne vrednosti storitev in uslug pa bo odpadlo na socialistični sektor 54%. V razpravi so člani odbora razpravljali o nezaostnem vključevanju vajencev, zlasti tudi v socialističnem sektorju, kakor tudi o potrebi, da se čimprej uredi socialno zavarovanje samostojnih obrtnikov. Najostreje pa bo treba nastopiti proti sušmarstvu.

NADALJNE POVEČANJE IZVOZA

Izvoz iz Slovenije se bo letos po družbenem planu povečal za 18% v primerj z lanskim letom. Pri tem se bo struktura izvoza nadalje izboljšala, saj bo 52% vsega izvoza odpadlo na industrijske izdelke (lani 47%) in 25,5% na rudarstvo in metalurgijo (lani 21,7%), medtem ko se bo delež izvoza žaganega lesa nadalje zmanjšal na 8,7% (lani

Dejal je, da imajo okrajji zdaj še večje možnosti za pospeševanje socialističnega obrtništvu, kar naj omogoči učinkovitejšo konkurenco.

Pri obravnavanju izvoza je poslanec I. Janžekovič vprašal, kako vpliva izvoz mesa na cene na domačem trgu in ali ne bi mogli namesto tega blaga izvažati več industrijskih proizvodov. Več poslancev je govorilo o tem, naj bi se olajšalo sklepanje malih obmejnih gospodarskih sporazumov; poudarili so, da je pri tem občutiti odpor administrativnega aparata v Zvezni upravi za zunanjo trgovino.

Podpredsednik Izvršnega sveta dr. Marijan Breclj je odgovoril, da so mali obmejni gospodarski sporazumi koristna stvar in da jih je treba bolj omogočiti. Glede izvoza mesa je dejal, da zadeva ta problem principialne smernice naše izvozne politike. Zaradi neizravnane zunanjetrgovinske bilance smo izvoz prisiljeni pospeševati, čeprav je jasno, da bi lahko to blago porabili doma. Vendar pa se ni bati, da bi izvoz mesa vplival na nadaljnje dvigovanje cen mesa na domačem trgu, ker so izvozne količine kontingirane. Pri tem je dr. Breclj poudaril, da naš izvoz polagoma povečujemo na račun finalnih industrijskih proizvodov v korist kmetijskih pridelkov, vsekakor pa družbeni plan vsklajuje izvoz tudi s potrebami domačega trga in standarda. Tudi dr. Breclj se je strinjal, da imamo bržkone preveč izvoznih podjetij ter je predlagal, naj bi trgovinske zbornice problem proučile in pripravile dokumentacijo o tem, katera izmed teh podjetij so odveč. Glede večje dobave koruznih izdelkov krajem v Slov. Primorju, pa je dr. Breclj dejal, da se je izvršni svet lotil nekaterih ukrepov in intervencij, pripomnil pa je, da je ta problem težko zadovoljivo rešiti, zlasti še sprito lanske slabe letine.

M. Z.

Kako bo uveljavljena nova uredba o plačah

(Nadaljevanje s 1. strani)

Na kakovost proizvodov vpliva predvsem trg. Kakovost pa lahko dokaj uspešno zagotovimo že s sistemom zaslužka. Pod učinkom razumemo istočasno s količino tudi določeno kakovost, kar pomeni, da je zaslužek pogojno vezan ne le na količino, marveč tudi na kakovost proizvodov. Pri tem ima lahko veliko vlogo tudi sistem kontrole v podjetju in sistem premiranja vodilnega osebja za doseženo kakovost v celoti.

V uveljavljanju plačnega sistema ni važna samo količina proizvodov, njihova kakovost in zaslužek. Vzporedno s tem je treba doseči tudi pomenitev izdelkov, zlasti s prihranki v gradivu, z zmanjšanjem škarta in z boljšo organizacijo proizvodnega procesa. Zato je pereče ne le merjenje delovnega učinka, marveč tudi določitev normativov za porabe gradiva, kakor tudi določitev premij za okrepitev delovnega in tehnološkega procesa. Vse to je nerazdružljiva celota.

Vprašanje: »Ali predvidena raven in razpon plačnega sklada, v katerem se morajo gibati tarifni pravilniki, omogoča, da pravilno določimo in vskladimo odnose v plačah in zasluhih med posameznimi podjetji in posameznimi gospodarskimi vejami?«

Odgovor: »Za podlago za tarifne pravilnike lahko vzamemo obračunske plače iz lanskega leta, pri tem pa moramo upoštevati tudi vse popravke, ki so jih opravili med letom ljudski odbori. Znano pa je, da sedanji odnosi v plačah med različnimi gospodarskimi panogami niso najprilnejši, kakor tudi odnosi znotraj posameznih delovnih kolektivov niso zadovoljivi, večidel zato ne, ker je sam razpon obračunskih plač, ki se giblje od 6000 do 12.000 ali 1:2, premajhen in povzroča čisto gospodarske in politične težave, kadar določamo večje in pravičnejše razpone po kvalifikacijah in delovnih pogojih. Ker za zdaj nismo našli boljšega načina, da bi določili podlago za tarifne pravilnike, je to v sedanjem trenutku najbolj realno in edino možno, ves problem pa bi bilo seveda treba temeljito proučiti in najti boljši način.

Vendar pa novi predpisi omogočajo nekatere zboljšave v odnosih med podjetji iste panoge in različnih panogami. Ljudski odbori imajo namreč pravico, da raven sedanjih obračunskih plač dvignejo oziroma znižajo do 5%. Ljudski odbori lahko tudi z načinom razdelitve dobička oziroma določanjem tistega dela dobička, ki se lahko porabi za plačni sklad, kakor tudi s sistemom premiranja upoštevajo pravičnejše odnose v ravni plačnih skladov med podjetji po njihovih splošnih pogojih. Takšna politika ljudskih odborov omogoča delno tudi spremembo notranjih odnosov v plačah, ker se podjetje, ki dobi zvišanje ravni obračunskih plač, ne more odločiti za linearno zvišanje tarifnih plač za vse delavce in uslužbence, marveč lahko vsa vsota porabi samo za posamezne kategorije in celo za posamezna delovna mesta. Ta naloga.

DELO ODBOROV ZA PRORAČUN LJUDSKE SKUPŠČINE LRS

Podrobna obravnavna predloga republiškega proračuna

Ljubljana, 19. januarja

Danes sta začela podrobno razpravljati o predlogu republiškega proračuna za leto 1955 oba proračunska odbora Ljudske skupščine LRS. Odbor za proračun Republiškega zbora je najprej načeloma sprejel predlog proračuna dohodkov in izdatkov, kot ga je predložil Izvršni svet. Nato so člani odbora začeli podrobno obravnavati izdatke proračuna in to po posameznih razdelkih. V živahni diskusiji so člani odbora izrazili svoja mnenja glede posameznih postav proračuna, vendar je odbor danes sprejel vse postavke kot so bile predlagane, ker ni bil dan noben spreminjalni predlog. Pač pa so ljudski poslanci, člani odbora za proračun zahtevali pojasnila, ki jim jih je dal deloma član Izvršnega sveta tov. Matija Maležič, predvsem pa državni sekretar za občo upravo in proračun dr. Danilo Dolgan.

Tako so člani odbora zahtevali pojasnila glede plač duhovnikov in glede subvencije verskim organizacijam, predvidenih v višini 6 milijonov 600.000 dinarjev. Član odbora ljudski poslanec Peternel Anton je izrazil svoje začudenje nad tem, da je za upravo gojitvenih lovišč namenjenih nad 28 milijonov dinarjev, kar je ena četrtina zneska, predvidenega za kmetijstvo. Pojasnjeno je bilo, da so ti izdatki predvsem personalni izdatki, ki so potrebni, ker ima uprava lovišč zaposlenih 129 uslužbencev in je zdaj v loviščih red.

Člani odbora so pri obravnavanju proračuna za državni sekretariat za notranje zadeve zahtevali pojasnilo glede izdatkov za obleko in prehrano obsojencev, kakor tudi glede načrtov za novo stavbo sekretariata, ki je predvidena v Ljubljani. Daljša razprava

se je razvila glede investicij Sveta za zdravstvo. Tako je ljudski poslanec Skok Franc iz Tolmina zahteval pojasnila glede povečanja bolnišnice v Gorici. Pojasnjeno je bilo, da je Izvršni svet sprejel povišanje bolnice v Sempetru pri Gorici v proračun, sredstva pa bodo šla iz ostalih postav tega razdelka, ki bodo znižana. Glede bolnice v Idriji pa je bilo pojasnjeno, da je v proračunu določenih 100 milijonov dinarjev, kar bo za letošnje zadostilo, ker se v jeseni še ne predvideva obratovanje te bolnišnice. Člani odbora so zahtevali pojasnila glede sorazmernosti visokosti zneska, predvidenega v proračunu za dopolnilne plače osebja Centralnega higienskega zbora v Ljubljani. Navzok član Izvršnega sveta pa je pojasnil, da težižjo danes zdravstveni kadri v kurativno, mnogo težje pa jih je

pravica je dana ljudskim odborom prvenstveno zato, da popravijo in vskladijo sedanje odnose, ne pa za linearno zvišanje plač.

Vprašanje: »Kakšna je vloga ljudskih odborov v opravljanju poslov v zvezi s tarifnimi pravilniki, ki so njihove najvažnejše, neposredne naloge, in ali so se dovolj pripravili zanje?«

Odgovor: »Vloga ljudskih odborov pri uveljavljanju plačnih sistemov v gospodarstvu je ne le pomembna, marveč tudi potrebna. Doselej so namreč mogli ljudski odbori zelo malo vplivati na raven plač, še manj pa na notranje razdelitve v delovnih kolektivih. Zdej so njihove pravice znatno razširjene in ljudski odbori bodo lahko na svojem področju res uveljavljali politiko razdeljevanja celotnega dohodka in v tej zvezi politiko plač, ker bodo lahko mnogo bolj vplivali na razdelitev med potrebnim delom in presežkom dela ter na raven življenjskega standarda.

Ljudski odbori lahko predvsem prek razdelitve dobička in z delnim znižanjem obračunskih plačnih skladov vplivajo na upostavljen realnejši odnos med plačami v gospodarskih organizacijah na svojem področju. Pri potrjevanju tarifnih pravilnikov lahko vplivajo in odločajo — ne sicer samostojno, marveč skupaj z delavskim svetom in sindikatom — tudi na odnose v plačah znotraj gospodarskih podjetij.

Posebno možnost ima ljudski odbor ob razdelitvi dobička. Ljudski odbor lahko namreč na primer določi, da delež podjetja pri dobičku prek določene ravni progresivno narašča, s čimer lahko v mnogih primerih zelo ugodno in izpodbudno vpliva na gospodarske organizacije za zboljšanje organizacije dela, za povečanje storilnosti, za znižanje proizvodnih stroškov itd. Vzporedno s tem in neodvisno od tega lahko s premiranjem iz dobička pred njegovo razdelitvijo med ljudskim odborom in podjetjem znatno izpodbuja varčevanje z gradivom in boljšo organizacijo dela.

Neposredne naloge ljudskih odborov so v tem, da v okviru začetih priprav določijo strokovne uslužbence in članke odborov, ki bodo sodelovali v proučevanju osnutkov tarifnih pravilnikov in v komisijah za plače, da zberejo iz podjetij, po možnosti pa tudi iz raznih podjetij iste stroke, celo s področja drugih komun, vse potrebno dokumentacijo o plačah in vprašanih, ki so v neposredni zvezi z njimi, brez česar je težko pravilno odločiti tudi o razdelitvi dobička in o obračunskem plačnem skladu.

Ni mi znano, kako daleč so že napredovale priprave. Sindikalnim organom in organizacijam smo priporočili, naj skupaj z ljudskimi odbori in delavskimi sveti pripravijo vse potrebno in sestavijo potrebni načrt, da bo akcija uspešno opravljena. Organizirajo naj tudi seminarje in posvetovanja, na katerih naj bi sodelovali sindikalni aktivisti, člani delavskih organov upravljanja in predstavniki ljudskih odborov, ki bodo izpolnjevali to nalogo.

dobiti v preventivno zdravstveno službo. Na Centralnem higienskem zavodu so zdravniki na slabšem kot drugod. Zato je vprašanje, če niso kadri v preventivni medicini še vedno premalo stimulirani.

Pri razpravljanju o dotacijah družbenim organizacijam so nekateri člani odbora izrazili svoje začudenje nad nesorazmernim med izdatki za Turistično zvezo (13 milijonov dinarjev), Planinsko zvezo (10 milijonov) in dotacijo za Svobodo (6 milijonov). Dr. Dolgan je pojasnil, da je Svoboda dobila dotacijo v decembru, poleg tega ima Planinska zveza za 10 milijonov dinarjev predvidenih investicij. Razen tega je videnih investicij. Razen tega je videnih investicij. Razen tega je videnih investicij.

Odbor je nato odobril proračune dohodkov in izdatkov finančno samostojnih zavodov. Pri razpravljanju o skladih pa so izrazili člani odbora začudenje, da predvideva sklad za obnovo, gojenje in varstvo gozdov 625 milijonov dinarjev rezerve. Prav tako so izrazili dvom v upravičenost obstoja republiške uprave za gozdarstvo, ker spadajo vse zadeve v zvezi z gozdovi pod okrajje. Tudi pri skladu za urejanje voda so člani odbora izrazili pomisleke glede predvidene razdelitve izdatkov.

PRED 60. KONFERENCO KONGRESNE STRANKE INDIJE

TRETJE OBDOBJE družbenega razvoja sodobne Indije

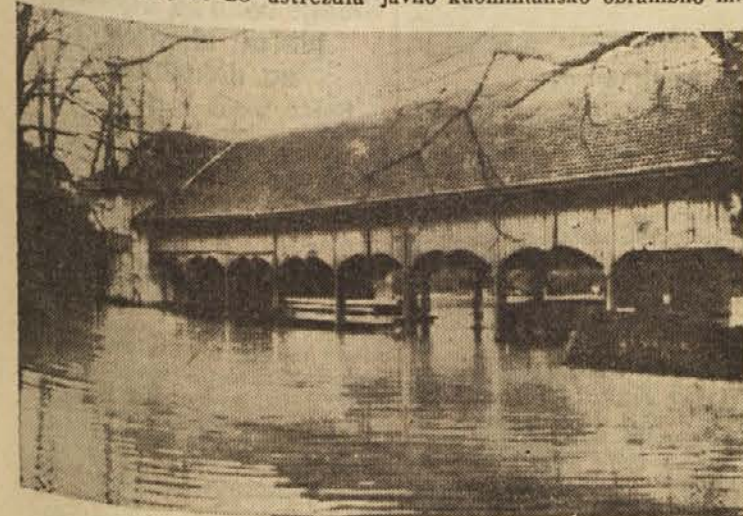
Madras, 19. jan. (Tanjug). Po sinočnjem zasedanju odbora Kongresne stranke Indije se je davi kakih 2000 delegatov in gostov preselilo v bližnje letovišče Avadi, preurejeno nalašč za letošnjo konferenco. Ondi bodo pet dni obravnavali poročila in resolucije, med katerimi je tudi poročilo ministrskega predsednika Nehruja o poti Indije v prihodnost. Konferenca bo v popoldnju, katerega dekoracije so kopija prastare indijske arhitekture in obujajo spomine na davno zgodovino dežele.

Kakih 200 novinarjev, v številu 20 tujih, spremlja letošnje 60. zasedanje konference vladajoče stranke. To je izredno veliko število celo za indijske razmere in kaže na zanimanje javnosti doma in po svetu. Zadnji govor ministrskega predsednika Nehruja, njegovo poročilo na konferenci, izjave novega predstavnika stranke Debara skupaj z osnutki desetih resolucij in poročil, dajejo konferenci pomen, ki ga je tukajšnji tisk označil za eno največjih prelomnic ne le v zgodovini stranke, marveč tudi dežele.

Prvo obdobje življenja stranke je bilo v znamenju boja za narodno svobodo. Drugo, razmeroma kratko, po osvoboditvi, je bilo v znamenju boja, boja za okrepitev priporjene neodvisnosti in oblasti. Vprašanja, kakor so malone tradicionalno pomanjkanje hrane in lakota, združitev več sto princskih držav, razcepjenost dežele in notranje razprtije, milijoni beguncev in njihova preskrba, vse to spada v to obdobje.

Sedanja konferenca naj bi začela tretje obdobje — obdobje načrtnega gospodarstva za ustanovitve socialistične družbe. Pravzaprav je ta vidik konference zbudil toliko zanimanja. Resolucija, ki obsega en sam stavek, poudarja indijski tisk, prikratk jasno formulira zahteve indijske ustave in kongresne stranke. »Da bi uresničili v statutu stranke označene cilje Kongresa in prispevali k cilju, označenemu v ustavi dežele, je treba načrtni gospodarski razvoj spraviti v sklad s potrebami, da se upostavi socialistična družba, v kateri bodo proizvajalna sredstva družbena lastnina ali pod družbenim nadzorom in v kateri se bodo narodne dobrine delile po načelu enakopravnosti.«

Ce bi lahko pred koncem konference k temu še kaj pripomnili, tedaj bi bile to misli, ki jih je izrazil Nehru v svojem poročilu. »Naša pot,« pravi Nehru, »bo opravičena z doseženimi uspehi, ne pa s teoretičnimi formulami. Cilj je ustvariti socialistično družbo, ki bo ustrezala

Poplave v dolinah Švicarske Jure

Poplave v Zahodni Evropi

Pariz, 19. jan. (Reuter). Danes so delavci postavljali na obali Seine, ki že dva dni nenehno narašča, počeno vroče. Pritakujejo, da bo reka do večera poplavlila dolino.

Medtem povzročajo poplave po vsej Franciji velikansko škodo lasti in premoženju.

Nemška policija ščiti naciste

Hamburg, 19. jan. (AFP). Sinoči je med 6. in 8. uro prišlo v delavski četrti Winterhude do najhujšega poulčnega boja, kar ga pominja v Hamburgu vse od leta 1933. Okrog 6000 članov delavskih sindikatov se je borilo z 400 policaji, ki so jim skušali preprečiti, da bi prodrli v mestno središče, kjer so imeli demonstracijske skupine manifestacijski miting, na katerem so proslavljale obletnico nemškega cesarstva (18. januar 1871).

Delavske kolone so na več mestih predre policijske kordone in red je bil vzpostavljen šele okrog osme ure, ko je bila policija, ki je uporabljala pendreke in gasilske brizgalne pomočnike. Delavcem se ni posrečilo prodrati v središče mesta, kjer je bivši nacistični general in poveljnik nemških čet na grški fronti Andre nemoteno slavil »velike nemške vojaške«.

Indiji, ne pa tujim kalupom.

Posebnost te poti je po njegovi izjavi med drugim v »mešanem gospodarstvu« zasebnega in družbenega sektorja. »Pri nas,« je rekel Nehru, »ima zasebni sektor določeno vlogo in izgubi zdaj to bi pomenilo, ome-

Bevan proti oborožitvi Nemčije

London, 19. jan. (AFP). Vodja laburističnega levega krila Bevan je v svojem govoru na predvolilnem zborovanju v Aoringtonu (Kent), kjer bodo v nedeljo dopolnilne volitve, hudo napadel britanskega zunanjega ministra Edena zaradi govora, ki ga je imel pred sinočnjim po radiu. Dejal je, da Eden zaostaja za dogodki in da je

govoril v diplomatskem jeziku minulosti. Napadel je Edenovo izvajanje o ponovni oborožitvi Zahanem Nemčije. Poudaril je, da tiči nevarnost ponovne oborožitve Zahanem Nemčije v dejstvu, da bo Nemčija, brž ko bo oborožena, zahtevala, da se sama združi, kar bi povzročilo novo svetovno vojno.

V komunikatu generalnega štaba je rečeno, da so po bojih na področju Santa Rose »osvajalce dokončno vrgli nazaj«. Med materialom, ki so ga uporniki pustili na bojišču, so čelade, oboje, uniforme in orožje, kakor jih uporablja nikaraguanska narodna garda.

V boju severno od Santa Rose je bilo ranjenih kakih 50 upornikov, na kostariški strani pa je bil en vojak ubit, eden pa ranjen. Kostariške čete so napredovale

Nadaljnji boji v ožini med Formozo in Kitajsko

Tajpeh, 19. jan. (Reuter). Nad dve sto kitajskih letal je danes bombardiralo otočje Ta Cen, ki leži dve sto milj severno od Formoze. To je bil doslej najhujši napad kitajskih letal na otočje, ki je še v kuomintangskih rokah.

Po poročilu, ki ga je davi objavilo kuomintangsko obrambno mi-

Poplave v dolinah Švicarske Jure

Poplave v Zahodni Evropi

Pariz, 19. jan. (Reuter). Danes so delavci postavljali na obali Seine, ki že dva dni nenehno narašča, počeno vroče. Pritakujejo, da bo reka do večera poplavlila dolino.

Medtem povzročajo poplave po vsej Franciji velikansko škodo lasti in premoženju.

Nemška policija ščiti naciste

Hamburg, 19. jan. (AFP). Sinoči je med 6. in 8. uro prišlo v delavski četrti Winterhude do najhujšega poulčnega boja, kar ga pominja v Hamburgu vse od leta 1933. Okrog 6000 članov delavskih sindikatov se je borilo z 400 policaji, ki so jim skušali preprečiti, da bi prodrli v mestno središče, kjer so imeli demonstracijske skupine manifestacijski miting, na katerem so proslavljale obletnico nemškega cesarstva (18. januar 1871).

Delavske kolone so na več mestih predre policijske kordone in red je bil vzpostavljen šele okrog osme ure, ko je bila policija, ki je uporabljala pendreke in gasilske brizgalne pomočnike. Delavcem se ni posrečilo prodrati v središče mesta, kjer je bivši nacistični general in poveljnik nemških čet na grški fronti Andre nemoteno slavil »velike nemške vojaške«.

jiti možnosti. Toda v vsakem načrtnem gospodarstvu, ki teži k socializmu, mora družbeni sektor naraščati in se krepiti ter postati v življenju dežele prevladujoč faktor.

Delegati stranke Kongresa so že odobrili novo gospodarsko politiko izvršnega odbora stranke, čeprav se niso glasovali. Dežela je sprejela to politiko z novim petletnim načrtom, ki skupaj s temi resolucijami, kakor poudarja »Hindustan Standard«, odpira indijskim množicam in članom Kongresne stranke nove vidike.

Bevan proti oborožitvi Nemčije

London, 19. jan. (AFP). Vodja laburističnega levega krila Bevan je v svojem govoru na predvolilnem zborovanju v Aoringtonu (Kent), kjer bodo v nedeljo dopolnilne volitve, hudo napadel britanskega zunanjega ministra Edena zaradi govora, ki ga je imel pred sinočnjim po radiu. Dejal je, da Eden zaostaja za dogodki in da je

govoril v diplomatskem jeziku minulosti. Napadel je Edenovo izvajanje o ponovni oborožitvi Zahanem Nemčije. Poudaril je, da tiči nevarnost ponovne oborožitve Zahanem Nemčije v dejstvu, da bo Nemčija, brž ko bo oborožena, zahtevala, da se sama združi, kar bi povzročilo novo svetovno vojno.

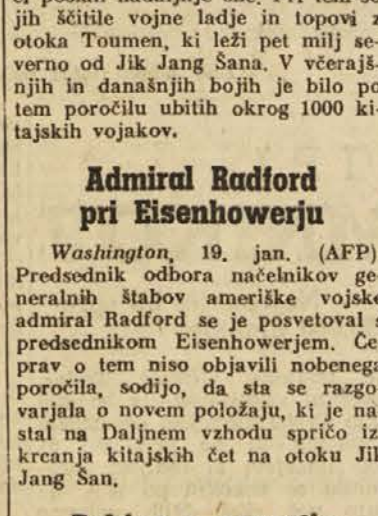
V komunikatu generalnega štaba je rečeno, da so po bojih na področju Santa Rose »osvajalce dokončno vrgli nazaj«. Med materialom, ki so ga uporniki pustili na bojišču, so čelade, oboje, uniforme in orožje, kakor jih uporablja nikaraguanska narodna garda.

V boju severno od Santa Rose je bilo ranjenih kakih 50 upornikov, na kostariški strani pa je bil en vojak ubit, eden pa ranjen. Kostariške čete so napredovale

Nadaljnji boji v ožini med Formozo in Kitajsko

Tajpeh, 19. jan. (Reuter). Nad dve sto kitajskih letal je danes bombardiralo otočje Ta Cen, ki leži dve sto milj severno od Formoze. To je bil doslej najhujši napad kitajskih letal na otočje, ki je še v kuomintangskih rokah.

Po poročilu, ki ga je davi objavilo kuomintangsko obrambno mi-

Poplave v dolinah Švicarske Jure

Poplave v Zahodni Evropi

Pariz, 19. jan. (Reuter). Danes so delavci postavljali na obali Seine, ki že dva dni nenehno narašča, počeno vroče. Pritakujejo, da bo reka do večera poplavlila dolino.

Medtem povzročajo poplave po vsej Franciji velikansko škodo lasti in premoženju.

Nemška policija ščiti naciste

Hamburg, 19. jan. (AFP). Sinoči je med 6. in 8. uro prišlo v delavski četrti Winterhude do najhujšega poulčnega boja, kar ga pominja v Hamburgu vse od leta 1933. Okrog 6000 članov delavskih sindikatov se je borilo z 400 policaji, ki so jim skušali preprečiti, da bi prodrli v mestno središče, kjer so imeli demonstracijske skupine manifestacijski miting, na katerem so proslavljale obletnico nemškega cesarstva (18. januar 1871).

Delavske kolone so na več mestih predre policijske kordone in red je bil vzpostavljen šele okrog osme ure, ko je bila policija, ki je uporabljala pendreke in gasilske brizgalne pomočnike. Delavcem se ni posrečilo prodrati v središče mesta, kjer je bivši nacistični general in poveljnik nemških čet na grški fronti Andre nemoteno slavil »velike nemške vojaške«.

Eisenhowerjev New Deal

Ali se bodo morali demokrati pomakniti »še bolj na levo«?

(OD POSEBNEGA DOPISNIKA »BORBE«)

Washington, januarja leta 1845 je voditelj opozicije Disraeli v Londonu rekel na naslov torijevskega ministrskega predsednika Peela: »Spoštovani gospod je našel vigove pri kopanju in se izprehajal z njihovimi otroki.« V Washingtonu se je demokratska opozicija 110 let pozneje znašla glede na republikanskega predsednika ZDA v zelo podobnem položaju. Kakor nekoč Peel je Eisenhower zdaj presenetil svoje nasprotnike s tem, da se je odločil za vrsto ukrepov, za katere so se sami zavzemali.

Demokratski senator Mac Monron iz Oclahome je potem, ko je poslušal predsednikovo poslanico o »stanju Unije« pred kongresom, bolj presenečen kakor v šali vprašal: »Kaj pa namerava? Menda nas hoče posvojiti?«

V senci predsedniških volitev leta 1956, ki je zdaj zastirala ameriško glavno mesto, se zrcali v tem vprašanju važna dilema, pred katero stojita obe ameriški stranki. »S svojo poslanico« piše o tem komentator Arthur Crok, predsednik Eisenhower ni pustil niti najmanjšega dvoma, da je dosegel pokojnega predsednika Roosevelta v ustvarjanju problemov za politično opozicijo. Pomikanje Rooseveltove politične filozofije od »desne« platforme leta 1932 proti »levemu« New Dealu je priložilo republikancem, da so se tudi premikali v iskanju vprašanj, na katerih bi zmagali. Eisenhower je sprejel zdaj toliko iz koncepcije New Fair in New Deal po raznih intervencijah, da lahko demokratska stranka obdrži svoj dolgi in uspešni monopol na tem področju, samo s širšim premikom »na levo«.

Takšne sodbje pa slone na gledišču, da deli obe ameriški stranki nekakšno temeljno ideološko protislovje ali vsaj globoke razlike v platformi. Praksa ameriške notranje in zunanje politike zanika takšno domnevo.

Takšne stvari, kakor je republikanec ali demokrat, pri nas ni,« piše na pr. bralec newyorškega »Daily Mirrora« Donald Buterings iz Brooksa. »Naš dvostrankarski sistem,« nadaljuje, »se je spremenil v bitko med konservativci in liberalci, in čim prej bodo ljudstvo in politiki to razumeli, tem bolje bo za deželo. Liberalni demokrati bi se morali združiti z liberalnimi republikanci. To velja tudi za konservativce. Ko bo to storjeno, se bodo politiki borili pod svojimi praviimi zastavami in ljudstva ne bodo begali liberalni demokrat, konservativni demokrati, liberalni republikanci in konservativni republikanci.«

Buteringsove pobude pa še niso sprejeli in Amerika formalno še zmeraj velja za deželo dvostrankarskega sistema, čeprav so vprašanja, v katerih si obe stranki nasprotujeta, vedel omejene na spore manjšega obsega. Znotraj demokratske oziroma republikanske stranke pa so razlike v gledišču čisto mnogo večje, kakor med vlado in opozicijo v celoti. Zato je možno, da analitiki v Washingtonu zdaj govorijo o tem, da je republikanski predsednik prevzel od demokratske opozicije zelo mnogo iz njenega programa. Težko je samo verjeti, da bi moglo to dejstvo napotiti demokratsko stranko v celoti, »še bolj na levo«, kakor tudi v Eisenhowerjevih idejah ne moremo reči, da so izraz gibanja republikancev v celoti v smeri njegove politike »srednje pote«.

Razširjeni program javnih del za letošnje leto, načrt o graditvi stanovanj, zahteva po zbolšanju zdravstvenega zavarovanja z državno pomočjo, predlog o zvišanju minimalnih mezd, nadaljevanje programa tehnične pomoči, zmanjšanje carinskih pre-

Stevilni tuji opazovalci, ki se mude v San Joséju, so prepričani, da bo bojov kmalu konec. Edini upornikov je, da dobe pomoč iz tujine. Toda na to pomoč zelo slabo kaže spricho stališča, na katerega so se postavile ZDA in OAS (Organizacija ameriških držav). Kostariški generalni štab je v zvezi s tem demantiral tudi vse vesti o izkrcanju sovražnih sil na področju Puerta Limana na atlantski obali.

Somoza odklanja sleherno odgovornost

Managua, 19. jan. (AFP). — Predsednik republike Anastasio Somoza je izjavil novinarjem, da je članom ankete komisije OAS (Organizacija ameriških držav) dokazal, da njegova dežela ni vmešana v dogodke v Kostariki. Komisiji je tudi zagotovil, da se Nikaragua ne bo upirala sporazumu s Kostariko, toda predsednik Figueres bi »moral opustiti manevre proti Nikaragui«. Somoza je še dejal, da pomenijo letala, ki so jih ZDA dobavile Kostariki, nevarnost za Nikaraguo in da »utegnejo sprožiti vojno«.

Delhi, 19. jan. (IIS). Predsednik mednarodne komisije za nadzorstvo nad premirjem v Laosu dr. Koala je izjavil, da je bilo delo komisije uspešno. Poročilo komisije bodo v kratkem poslali Edenu in Molotovu, ki sta izmenoma predsedovala na ženevski konferenci. Dr. Koala je dejal, da so odredbe ženevskih sporazumov o premirjih oboroženih sil obeh strani izpolnjene.

VOJAŠKE DOLOČBE PREMIJRA V INDOKINI IZPOLNJENE

Kairo, 19. jan. (AFP). Egiptovsko narodno sodišče v Kairu je danes obsodilo na smrt dva častnika, člana organizacije »Muslimanskih bratov«, ki sta pobegnila v tujino.

Managua, 19. jan. (AFP). — Predsednik republike Anastasio Somoza je izjavil novinarjem, da je članom ankete komisije OAS (Organizacija ameriških držav) dokazal, da njegova dežela ni vmešana v dogodke v Kostariki. Komisiji je tudi zagotovil, da se Nikaragua ne bo upirala sporazumu s Kostariko, toda predsednik Figueres bi »moral opustiti manevre proti Nikaragui«. Somoza je še dejal, da pomenijo letala, ki so jih ZDA dobavile Kostariki, nevarnost za Nikaraguo in da »utegnejo sprožiti vojno«.

Delhi, 19. jan. (IIS). Predsednik mednarodne komisije za nadzorstvo nad premirjem v Laosu dr. Koala je izjavil, da je bilo delo komisije uspešno. Poročilo komisije bodo v kratkem poslali Edenu in Molotovu, ki sta izmenoma predsedovala na ženevski konferenci. Dr. Koala je dejal, da so odredbe ženevskih sporazumov o premirjih oboroženih sil obeh strani izpolnjene.

Kairo, 19. jan. (AFP). Egiptovsko narodno sodišče v Kairu je danes obsodilo na smrt dva častnika, člana organizacije »Muslimanskih bratov«, ki sta pobegnila v tujino.

Managua, 19. jan. (AFP). — Predsednik republike Anastasio Somoza je izjavil novinarjem, da je članom ankete komisije OAS (Organizacija ameriških držav) dokazal, da njegova dežela ni vmešana v dogodke v Kostariki. Komisiji je tudi zagotovil, da se Nikaragua ne bo upirala sporazumu s Kostariko, toda predsednik Figueres bi »moral opustiti manevre proti Nikaragui«. Somoza je še dejal, da pomenijo letala, ki so jih ZDA dobavile Kostariki, nevarnost za Nikaraguo in da »utegnejo sprožiti vojno«.

Delhi, 19. jan. (IIS). Predsednik mednarodne komisije za nadzorstvo nad premirjem v Laosu dr. Koala je izjavil, da je bilo delo komisije uspešno. Poročilo komisije bodo v kratkem poslali Edenu in Molotovu, ki sta izmenoma predsedovala na ženevski konferenci. Dr. Koala je dejal, da so odredbe ženevskih sporazumov o premirjih oboroženih sil obeh strani izpolnjene.

Kairo, 19. jan. (AFP). Egiptovsko narodno sodišče v Kairu je danes obsodilo na smrt dva častnika, člana organizacije »Muslimanskih bratov«, ki sta pobegnila v tujino.

Managua, 19. jan. (AFP). — Predsednik republike Anastasio Somoza je izjavil novinarjem, da je članom ankete komisije OAS (Organizacija ameriških držav) dokazal, da njegova dežela ni vmešana v dogodke v Kostariki. Komisiji je tudi zagotovil, da se Nikaragua ne bo upirala sporazumu s Kostariko, toda predsednik Figueres bi »moral opustiti manevre proti Nikaragui«. Somoza je še dejal, da pomenijo letala, ki so jih ZDA dobavile Kostariki, nevarnost za Nikaraguo in da »utegnejo sprožiti vojno«.

Delhi, 19. jan. (IIS). Predsednik mednarodne komisije za nadzorstvo nad premirjem v Laosu dr. Koala je izjavil, da je bilo delo komisije uspešno. Poročilo komisije bodo v kratkem poslali Edenu in Molotovu, ki sta izmenoma predsedovala na ženevski konferenci. Dr. Koala je dejal, da so odredbe ženevskih sporazumov o premirjih oboroženih sil obeh strani izpolnjene.

Kairo, 19. jan. (AFP). Egiptovsko narodno sodišče v Kairu je danes obsodilo na smrt dva častnika, člana organizacije »Muslimanskih bratov«, ki sta pobegnila v tujino.

Managua, 19. jan. (AFP). — Predsednik republike Anastasio Somoza je izjavil novinarjem, da je članom ankete komisije OAS (Organizacija ameriških držav) dokazal, da njegova dežela ni vmešana v dogodke v Kostariki. Komisiji je tudi zagotovil, da se Nikaragua ne bo upirala sporazumu s Kostariko, toda predsednik Figueres bi »moral opustiti manevre proti Nikaragui«. Somoza je še dejal, da pomenijo letala, ki so jih ZDA dobavile Kostariki, nevarnost za Nikaraguo in da »utegnejo sprožiti vojno«.

Delhi, 19. jan. (IIS). Predsednik mednarodne komisije za nadzorstvo nad premirjem v Laosu dr. Koala je izjavil, da je bilo delo komisije uspešno. Poročilo komisije bodo v kratkem poslali Edenu in Molotovu, ki sta izmenoma predsedovala na ženevski konferenci. Dr. Koala je dejal, da so odredbe ženevskih sporazumov o premirjih oboroženih sil obeh strani izpolnjene.

Kairo, 19. jan. (AFP). Egiptovsko narodno sodišče v Kairu je danes obsodilo na smrt dva častnika, člana organizacije »Muslimanskih bratov«, ki sta pobegnila v tujino.

Managua, 19. jan. (AFP). — Predsednik republike Anastasio Somoza je izjavil novinarjem, da je članom ankete komisije OAS (Organizacija ameriških držav) dokazal, da njegova dežela ni vmešana v dogodke v Kostariki. Komisiji je tudi zagotovil, da se Nikaragua ne bo upirala sporazumu s Kostariko, toda predsednik Figueres bi »moral opustiti manevre proti Nikaragui«. Somoza je še dejal, da pomenijo letala, ki so jih ZDA dobavile Kostariki, nevarnost za Nikaraguo in da »utegnejo sprožiti vojno«.

Delhi, 19. jan. (IIS). Predsednik mednarodne komisije za nadzorstvo nad premirjem v Laosu dr. Koala je izjavil, da je bilo delo komisije uspešno. Poročilo komisije bodo v kratkem poslali Edenu in Molotovu, ki sta izmenoma predsedovala na ženevski konferenci. Dr. Koala je dejal, da so odredbe ženevskih sporazumov o premirjih oboroženih sil obeh strani izpolnjene.

Kairo, 19. jan. (AFP). Egiptovsko narodno sodišče v Kairu je danes obsodilo na smrt dva častnika, člana organizacije »Muslimanskih bratov«, ki sta pobegnila v tujino.

Managua, 19. jan. (AFP). — Predsednik republike Anastasio Somoza je izjavil novinarjem, da je članom ankete komisije OAS (Organizacija ameriških držav) dokazal, da njegova dežela ni vmešana v dogodke v Kostariki. Komisiji je tudi zagotovil, da se Nikaragua ne bo upirala sporazumu s Kostariko, toda predsednik Figueres bi »moral opustiti manevre proti Nikaragui«. Somoza je še dejal, da pomenijo letala, ki so jih ZDA dobavile Kostariki, nevarnost za Nikaraguo in da »utegnejo sprožiti vojno«.

Delhi, 19. jan. (IIS). Predsednik mednarodne komisije za nadzorstvo nad premirjem v Laosu dr. Koala je izjavil, da je bilo delo komisije uspešno. Poročilo komisije bodo v kratkem poslali Edenu in Molotovu, ki sta izmenoma predsedovala na ženevski konferenci. Dr. Koala je dejal, da so odredbe ženevskih sporazumov o premirjih oboroženih sil obeh strani izpolnjene.

Kairo, 19. jan. (AFP). Egiptovsko narodno sodišče v Kairu je danes obsodilo na smrt dva častnika, člana organizacije »Muslimanskih bratov«, ki sta pobegnila v tujino.

Managua, 19. jan. (AFP). — Predsednik republike Anastasio Somoza je izjavil novinarjem, da je članom ankete komisije OAS (Organizacija ameriških držav) dokazal, da njegova dežela ni vmešana v dogodke v Kostariki. Komisiji je tudi zagotovil, da se Nikaragua ne bo upirala sporazumu s Kostariko, toda predsednik Figueres bi »moral opustiti manevre proti Nikaragui«. Somoza je še dejal, da pomenijo letala, ki so jih ZDA dobavile Kostariki, nevarnost za Nikaraguo in da »utegnejo sprožiti vojno«.

Delhi, 19. jan. (IIS). Predsednik mednarodne komisije za nadzorstvo nad premirjem v Laosu dr. Koala je izjavil, da je bilo delo komisije uspešno. Poročilo komisije bodo v kratkem poslali Edenu in Molotovu, ki sta izmenoma predsedovala na ženevski konferenci. Dr. Koala je dejal, da so odredbe ženevskih sporazumov o premirjih oboroženih sil obeh strani izpolnjene.

Kairo, 19. jan. (AFP). Egiptovsko narodno sodišče v Kairu je danes obsodilo na smrt dva častnika, člana organizacije »Muslimanskih bratov«, ki sta pobegnila v tujino.

Managua, 19. jan. (AFP). — Predsednik republike Anastasio Somoza je izjavil novinarjem, da je članom ankete komisije OAS (Organizacija ameriških držav) dokazal, da njegova dežela ni vmešana v dogodke v Kostariki. Komisiji je tudi zagotovil, da se Nikaragua ne bo upirala sporazumu s Kostariko, toda predsednik Figueres bi »moral opustiti manevre proti Nikaragui«. Somoza je še dejal, da pomenijo letala, ki so jih ZDA dobavile Kostariki, nevarnost za Nikaraguo in da »utegnejo sprožiti vojno«.

Delhi, 19. jan. (IIS). Predsednik mednarodne komisije za nadzorstvo nad premirjem v Laosu dr. Koala je izjavil, da je bilo delo komisije uspešno. Poročilo komisije bodo v kratkem poslali Edenu in Molotovu, ki sta izmenoma predsedovala na ženevski konferenci. Dr. Koala je dejal, da so odredbe ženevskih sporazumov o premirjih oboroženih sil obeh strani izpolnjene.

Kairo, 19. jan. (AFP). Egiptovsko narodno sodišče v Kairu je danes obsodilo na smrt dva častnika, člana organizacije »Muslimanskih bratov«, ki sta pobegnila v tujino.

Managua, 19. jan. (AFP). — Predsednik republike Anastasio Somoza je izjavil novinarjem, da je članom ankete komisije OAS (Organizacija ameriških držav) dokazal, da njegova dežela ni vmešana v dogodke v Kostariki. Komisiji je tudi zagotovil, da se Nikaragua ne bo upirala sporazumu s Kostariko, toda predsednik Figueres bi »moral opustiti manevre proti Nikaragui«. Somoza je še dejal, da pomenijo letala, ki so jih ZDA dobavile Kostariki, nevarnost za Nikaraguo in da »utegnejo sprožiti vojno«.

Delhi, 19. jan. (IIS). Predsednik mednarodne komisije za nadzorstvo nad premirjem v Laosu dr. Koala je izjavil, da je bilo delo komisije uspešno. Poročilo komisije bodo v kratkem poslali Edenu in Molotovu, ki sta izmenoma predsedovala na ženevski konferenci. Dr. Koala je dejal, da so odredbe ženevskih sporazumov o premirjih oboroženih sil obeh strani izpolnjene.

Kairo, 19. jan. (AFP). Egiptovsko narodno sodišče v Kairu je danes obsodilo na smrt dva častnika, člana organizacije »Muslimanskih bratov«, ki sta pobegnila v tujino.

Managua, 19. jan. (AFP). — Predsednik republike Anastasio Somoza je izjavil novinarjem, da je članom ankete komisije OAS (Organizacija ameriških držav) dokazal, da njegova dežela ni vmešana v dogodke v Kostariki. Komisiji je tudi zagotovil, da se Nikaragua ne bo upirala sporazumu s Kostariko, toda predsednik Figueres bi »moral opustiti manevre proti Nikaragui«. Somoza je še dejal, da pomenijo letala, ki so jih ZDA dobavile Kostariki, nevarnost za Nikaraguo in da »utegnejo sprožiti vojno«.

Delhi, 19. jan. (IIS). Predsednik mednarodne komisije za nadzorstvo nad premirjem v Laosu dr. Koala je izjavil, da je bilo delo komisije uspešno. Poročilo komisije bodo v kratkem poslali Edenu in Molotovu, ki sta izmenoma predsedovala na ženevski konferenci. Dr. Koala je dejal, da so odredbe ženevskih sporazumov o premirjih oboroženih sil obeh strani izpolnjene.

Kairo, 19. jan. (AFP). Egiptovsko narodno sodišče v Kairu je danes obsodilo na smrt dva častnika, člana organizacije »Muslimanskih bratov«, ki sta pobegnila v tujino.

Managua, 19. jan. (AFP). — Predsednik republike Anastasio Somoza je izjavil novinarjem, da je članom ankete komisije OAS (Organizacija ameriških držav) dokazal, da njegova dežela ni vmešana v dogodke v Kostariki. Komisiji je tudi zagotovil, da se Nikaragua ne bo upirala sporazumu s Kostariko, toda predsednik Figueres bi »moral opustiti manevre proti Nikaragui«. Somoza je še dejal, da pomenijo letala, ki so jih ZDA dobavile Kostariki, nevarnost za Nikaraguo in da »utegnejo sprožiti vojno«.

Delhi, 19. jan. (IIS). Predsednik mednarodne komisije za nadzorstvo nad premirjem v Laosu dr. Koala je izjavil, da je bilo delo komisije uspešno. Poročilo komisije bodo v kratkem poslali Edenu in Molotovu, ki sta izmenoma predsedovala na ženevski konferenci. Dr. Koala je dejal, da so odredbe ženevskih sporazumov o premirjih oboroženih sil obeh strani izpolnjene.

Kairo, 19. jan.

PROBLEMI V NAŠEM SODSTVU

Na razširjeni splošni seji Zveznega vrhovnega sodišča so proučili več perećih vprašanj sodstva in sprejeli več načelnih mnenj o izenačenju prakse naših sodišč

V Beogradu je bila od 10. do 14. januarja razširjena splošna seja Zveznega vrhovnega sodišča. Udeležili so se je predstavniki vrhovnih sodišč ljudskih republika, Zveznega javnega tožilstva, Tajništva za pravosodne posle in predsednik Vrhovnega gospodarskega sodišča. Nekaj časa je seji prisostvoval tudi tov. Edvard Kardaš, ki se je precej dolgo pogovarjal z udeleženci konference. Po seji so predstavniki vrhovnih sodišč obiskali predsednika Ljudske skupštine Moša Pijada in ga obvestili o delu splošne seje.

Prva dva dni je seja obravnavala stanje v našem sodstvu. Med drugim so govorili o položaju sudišč v sistemu ljudske oblasti in o družbeni kontroli nad njihovim delom. V zvezi s proučevanjem družbene kontrole nad delom sudišč so sprožili tudi vprašanje izvolitev in odpoklica sodnikov porotnikov. Poudarili so, da je nujno potrebno, da organi oblasti nenehoma zboljšujejo porotniški kader. Priporočali so, naj bi si predsedniki okrajnih in okrožnih sodišč prizadevali, da bi bili senati, ki naj obravnavajo bolj zamotane in težavnejše primere, kakor na pr. kriminal v gospodarstvu, sestavljeni iz porotnikov s potrebno stokovno izobrazbo in izkušnjami.

Drugo vprašanje, ki ga je obravnavala razširjena seja, se je nanašalo na pravosodne ustanove

in organizacijska vprašanja rednih sudišč. Sproženo je bilo vprašanje, ali naj bi se v nadaljnjem razvoju našega sodstva usmerili na specializacijo in nove vrste sudišč, ali pa na organizacijsko združevanje sedanjega sodstva. V razpravi se je izoblikovalo dvojno mnenje: prvo, da bi se bilo treba usmeriti na specializacijo posameznih sudišč, drugo pa, da bi kazalo v perspektivi združevati sedanja sodišča in upoštevati posebne oddelke za posamezne sodne panoge v okviru rednih sudišč. Zmagalo je drugo mnenje. Sklenili pa so, da bi bilo v sedanjih razmerah smotno, da bi pri zavodih za socialno zavarovanje ustanovili posebna sodišča socialnega zavarovanja, ki bi poslovala samostojno pod delno kontrolo vrhovnih sudišč, dokler ne bi bila omogočena njihova vključitev v sistem rednih sudišč.

Na seji so tudi sklenili, da bi bilo treba priporočiti, da bi se državna tajništva za pravosodno upravo kadrovske okrepile, da bi lahko učinkoviteje opravljala svoje posle. Govorili so tudi o tem, ali bi bilo smotno uvesti v okviru ljudskih odborov okrajev in mest organe za posle pravosodne uprave. Poudarili so tudi, da organizacije sudišč ne bi kazalo strogo povezati s snovanjem komun.

PLAČE SODNIM PRIPRAVNikom BI BILO TREBA ZVIŠATI

Razširjena seja Vrhovnega sodišča in sklenila predlagati Zveznemu izvršnemu svetu, naj čimprej ukrene vse potrebno za povečanje števila okrajnih in okrožnih sudišč ter števila sodnikov, za izboljšanje mladih pravnikov, da bi se vključevali v sodno stroko, in za dodelitev znatno večjih finančnih sredstev za graditev in razširitev sedanjih sodnih poslopj, za nakup pohištva itd.

Iz statističnih podatkov in poročil predstavnikov republiknih vrhovnih sudišč je videti, da dotok novih predmetov na sodiščih še zmeraj narašča in da se je število nedovršenih predmetov povečalo, čeprav so naša sodišča lani izboljšala način dela. Na seji Zveznega vrhovnega sodišča so opozarjali na to, da traja takšno stanje že več let in da lahko pričakujemo, da se bo dotok novih predmetov v prihodnjih letih še povečal. Če torej ne bomo storili

odločnih ukrepov za popolnitev sudišč z novimi kadri in za zboljšanje gmotnih pogojev za njihovo delo, bi utegnili biti ogrožena učinkovitost sodstva.

Ugotovili so tudi, da prihaja čedalje manj diplomiranih pravnikov v sodno stroko, vtem ko je mnogo starejših sodnikov tik pred upokojitvijo ali pa so si že pridobili pogoje za pokojnino. V BiH je še zmeraj kakih 100 sodnikov brez pravne fakultete. Izpopolnitev sudišč z novimi sodniki zadeva na težave tudi v nekaterih drugih republikah. Zato je splošna seja sklenila priporočiti ljudskim odborom in tajništvom za pravosodno upravo, naj dajo štipendije mnogo večjemu številu slušateljev prava kakor doslej, naj zvišajo plače sodnim pripravnikom in zboljšajo sistem plač sodnikov.

Zveznemu izvršnemu svetu bodo priporočili, naj v okviru tajništva za zakonodajo in organizacijo državne uprave ali tajništva za posle pravosodne uprave

Prodaja deviz

Včeraj dne 19. 1. m. se je zbrala na Deviznem obračunskem mestu v Ljubljani okrog 60 predstavnikov predelovalne kovinske industrije, ki so že na predhodnem sestanku razpravljali o potrebah deviz za svoja podjetja in so se na tem predhodnem sestanku sporazumeli o pravilni in najbolj ekonomični porazdelitvi deviz, katere je Narodna banka prodajala na tem posebnem sestanku. Na ponudbo so bili avstrijski obrač. dolarji in ital. lire za promptno in za termin per 20. februar 1955. Zaključki so bili sklenjeni za avstrijske obrač. dolarje in ital. lire za promptno in termin per 20. februar po obračunskih tečajih. Avstrijski obrač. dolar po tečaju din 588, in ital. lira po din 93. Skupni promet računano po uradnem tečaju je znašal din 24 milijonov.

Za posebni sestanek, ki bo dne 20. januarja 1955 na Deviznem obrač. mestu v Ljubljani za industrijo celuloze, lesovine in papirja (grana 123) je izredno veliko zanimanje, še prav posebno zaradi tega, ker je kvota za ta sestanek v avstrijskih dolarjih povišana za din 37 milijonov računano po uradnem tečaju.

Fluorografsko slikanje ne odkriva le tuberkuloze, temveč tudi srčna obolenja, pljučnega raka ter druge pljučne bolezni.

upostavi poseben oddelek, sestavljen iz visoko kvalificiranih pravnikov, ki bi pripravili osnutek sodnih zakonov, da bi pospešili uveljavljanje imovinsko-pravnih in drugih predpisov, česar zaradi dosedanjega obsežnega zakonodajnega dela ni bilo moč storiti.

UPORABA ZAKONOV

Na razširjeni seji so proučili tudi več vprašanj, v katerih je bila praksa sudišč neizenačena ali omahljiva. O vseh teh vprašanjih so sprejeli ustrezne sklepe v obliki načelnih mnenj. S tem bo zagotovljena enotna uporaba zakonov v teh vprašanjih, utrjena zakonitost in olajšano delo sudišč.

Kot posebno važno za našo sodno prakso so poudarili na seji med drugim naslednja vprašanja: o objektivni istovetnosti predmetov kaznivga dejanja po neverbe iz čl. 322 KZ glede na kazniva dejanja malomarnega dela v službi iz čl. 317 odst. 2. KZ in storitve iz čl. 323 KZ, o postopku s prošnjami, v katerih se zahteva vknjiženje lastninske pravice na podlagi pogodbe o prenosu lastnine na fizičnem delu poslojpa, o uporabi uredbe o upravljanju stanovanjskih hiš (postopek sudišč ob odpovedih najema, izpolnitev pravomočnih odločkov itd.) o pomeni in učinku upravnih aktov funkcionalno pristojnih organov ljudskih odborov, in o roku za pritožbo proti prvostopnemu odločku, o vključitvi stanovanjske hiše v stanovanjsko skupnost.

Razprava o organizaciji trgovinskega omrežja malone v vseh zbornicah in sindikalnih forumih je pokazala, da so potrebne v sedanjem sistemu naše trgovinske dejavnosti nekatere bistvene spremembe. Decentralizacija trgovinskih podjetij in trgovin sredi minulega leta je rodila več dobrih sadov, zlasti glede živahnosti prometa. Njena slaba stran pa je bila v pretirani cepitvi podjetij in trgovin po načelu samostojnih prodajaln. Pokazalo se je, da takšne majhne organizacijske enote niso sposobne za uspešno posredovanje med potrošniki in proizvajalci. To je povzročilo okrepitev vloge trgovine na debelo, s tem pa tudi povečanje stroškov trgovine v celoti. Na drugi strani se je tako decentralizirana organizacija pokazala škodljiva za delavsko upravljanje v trgovini. Trgovine z dvema ali tremi delavci je dejansko upravljal izključno le poslovođa.

Te slabe strani decentralizacije so poudarile potrebo po spremembah v organizaciji trgovinskega omrežja. V tem smislu smo dobili v decembru osnutek nove uredbe. O njem so razpravljali na več sestankih v trgovinskih zbornicah in drugih zainteresiranih organizacijah, ki so izrekle svoje pobude in pripombe.

Ceprav lahko v tem osnutku že opazimo nekatere pomanjkljivosti, vendar pomeni velik korak naprej. Koristne so zlasti spremembe o tem, da po novih določbah trgovine z dvema ali tremi delavci ne bi mogle biti samostojne gospodarske enote, marveč bi obsegale do pet prodajaln. Tako bi prišlo delavsko upravljanje bolj do izraza. Takšne trgovine zaradi majhnega števila članov seveda

ne bi volile delavskega sveta, marveč samo upravni odbor.

Tako zasnovana organizacija trgovinskih obratov in podjetij je nedvomno gospodarsko upravičena. S stališča delavskega upravljanja in gospodarske rentabilnosti bolj ustreza sedanjim razmeram. Na drugi strani bi se z delno centralizacijo trgovine na drobno zmanjšal tudi pomen groističnih podjetij, katerih število in vloga na trgu sta doslej zaradi takšne organizacije nesorazmerno narasla.

Pa tudi proti takšni organizaciji trgovinskih obratov in podjetij je še slišati ugovore. Nekateri predlagajo, naj bi centralizacijo prodajaln in obratov razširili tako, da bi obsegal en obrat oziroma podjetje tudi nad pet prodajaln. Ti predlogi stane na specifičnih razmerah posameznih krajev in zato bi bilo morda koristno, da bi takšno možnost dopustili, tako da bi odloke o tem izdajali okrajni oziroma mestni ljudski odbori.

Tudi vprašanje knjigovodske in finančne službe v trgovinskih obratih ni urejeno najbolj smotno. Zelo dvomljivo je, ali si bodo lahko obratni sami zagotovili dovolj strokovnih kadrov, ki bi opravljali te posle. Na drugi strani pa tudi sedanji način knjigovodstva prek honorarnih uslužbencev ali uradov za storitve ne ustreza. Družbena kontrola nad takšnim delom ni bila najboljša in zato so se čisto dogajale malverzacije.

Takšne in druge pripombe k novi organizaciji trgovine zaslužio večjo pozornost. Zato bi bilo morda koristno, da bi z novo uredbo potakali, dokler ne bomo teh vprašanj proučili bolj vsestransko.

Nekaj DROBNIH

GRAMOFONSKÉ PLOŠČE ZA UČENJE TUJIH JEZIKOV

Tovarna »Jugoton« v Zagrebu izdeluje zelo dobre gramofonske plošče, precej tudi za izvoz. Eden njenih novih izdelkov so plošče, na katerih traja reprodukcija petkrat dije, ker imajo znatno gostejše zarezje. »Jugoton« pripravlja tudi presenečenje. Izdelovati bo začel plošče za učenje tujih jezikov. Matrice zanje je dobil od Unesco in izdeloval bo serije plošč za učenje angleškega, nemškega, francoskega in italijanskega jezika. V vsaki seriji bo najmanj 7 in največ 11 plošč. Reprodukcijske posamezne lekcije bo trajala pet minut. Takšen način učenja tujih jezikov se je v praksi zelo dobro obnesel. Gramofonske plošče, ki jih bo izdeloval »Jugoton«, bodo omogočile takšen pouk v šolah in ustanovah. Vsaki seriji plošč za učenje posameznega jezika bo priložena brošura z obširnimi napotki.

V VODNJAK JE PADLA IN PRISLA SAMA IZ NJEGA

V vasi Gornje Sedlarce blizu Tečeva je 10-letna učenka 3. razreda Nasiba Redžepova padla v vodnjak, globok nad 10 m. Ostala pa je ne le živa, marveč se je sama kmalu rešila iz vodnjaka. Oče jo je poslal po vodo. Stopila je na desko, ki se ji je izmaknila izpod nog. Na srečo se je v zadnjem trenutku čvrsto oprijela deske. Pri dnu je vodnjak mnogo ožji kakor na vrhu. Tako se je deska zagostila in deklica je obvisela na njej. Brž ko je začutila vodo pod nogami, je napela vse sile in zlezla na desko. Ko si je nekoliko opomogla, je začela klicati na pomoč, pa je ni nihče slišal. Nazadnje je splezala iz vodnjaka in ko je prihitel oče, je bila že zunaj.

PROIZVODNJA TOVARN SLADKORJA

Beograd, 19. jan. (Tanjug) Po dokončnih podatkih združenja industrije sladkorja FLRJ so vse tovarne sladkorja izdelale med lanskim kampanjo za predelavo sladkorne pese — 131.784 ton sladkorja, oziroma 7,7 kg povprečno na prebivalca. Sodiijo, da bo ta količina skupno z zalagami iz leta 1953, ki so v prodaji, zadostila za kritje vseh domačih potreb. Letošnja količina sladkorja je za 24.000 ton večja od proizvodnje leta 1953. Za 60.000 ton od proizvodnje 1. 1949 in za 30.000 ton od proizvodnje 1. 1949.

DVIGANJE POTOPLJENIH LADIJ

Znano podjetje za dviganje potopljenih ladij »Brodospas« v Splitu je dvignilo po vojni z morskoga dna že mnogo ladij. Pomen njegovega dela ni samo v tem, da ladje dvigne, marveč tudi, da očisti morskno dno. Mnoge potopljene ladje so namreč ovirale pomorski promet. V drugi svetovni vojni je bilo vzdolž naše obale potopljenih in uničenih 575 ladij, razdeljenih 145 pristanišč ter 50 ladjedelnic. »Brodospas« je v bližini Splita dvignil z morskoga dna našo potniško ladjo »Zagreb« in 5500-tonsko romunsko ladjo »Balčiki«. To sta zdaj naši ladij »Dalmacija« in »Vojvodina«. Pri Dubrovniku je dvignil tudi 10.000-tonsko ameriško ladjo »San Lorenz Victory«. To je naša sedanja ladja »Hrvatska«. Posebne težave je imelo to podjetje, ko je dvigalo iz rečne luke bivšo ladjo »Ramb« oziroma vojno ladjo »Galeb«. Tedaj so bili potapljači pod vodo nad 4500 ur. To je le nekaj primerov, ki pričajo, kako uspešno je delo tega našega važnega pomorskega podjetja. Glas o njem je segel tudi v druge dežele in podjetje dobiva iz tujih dežel čedalje več ponudb, naj bi tudi tam dvigalo potopljene ladje.

ŠTIRJE NOVI TIPI RADIJSKIH SPREJEMNIKOV

Podjetje »Nikola Tesla« bo izdelalo 60.000 sprejemnikov — Najcenejši bo sprejemnik »Avala«, ki bo stal nekaj manj kot 30.000 dinarjev

Kaže, da letna proizvodnja radijskih sprejemnikov ne zmore kriti potreb potrošnikov. Zavoljo tega smo se obrnili na beograjsko podjetje »Nikola Tesla«, ki sicer izdelava naši državi letno polovico radijskih aparatov — naj nam kaj pove o letošnjih načrtih za izdelavo radijskih sprejemnikov.

Naše letošnje napore bomo usmerili na povečanje proizvodnje in znižanje cen — pravi komercialni direktor Čedomir Zivković. Zadnje mesece je bilo veliko povpraševanje po radijskih sprejemnikih. Ne glede na to bomo iz leta v leto zniževali cene radijskih sprejemnikov. Če

bodo uresničena vsa naša predvidevanja glede deviznih olajšav, ki jih smatramo za realne, bodo letošnje cene nižje za 10 do 15 odstotkov. To že opazimo pri nekaterih tipih radijskih sprejemnikov, ki jih izdelujemo.

Kolektiv radijske industrije »Nikola Tesla« bo izdelal letos 60.000 sprejemnikov ali 6 do 7 tisoč več, kakor minulo leto in malone polovico več, kakor leta 1953. Kljub tako povečani proizvodnji je povpraševanje že sedaj veliko večje.

V trgovinah, ki prodajajo radijske sprejemnike, bomo imeli kmalu priložnost videti nove tipe radijskih aparatov, ki jih izde-

luje podjetje »Nikola Tesla«. Sestavni »Kopaozik-1« bo stal kakih 45.000 dinarjev, osemcevni »Kopaozik-2« pa približno 51 tisoč dinarjev. Ti radijski sprejemniki so značilni po tem, da imajo več skal. Njih valovne dolžine so razširjene in so podobni lanskemu tipu sprejemnika »Sava«, le da so precej preurejeni in boljši. Najcenejši bo vsekakor štiricevni radijski sprejemnik »Avala«, ki bo stal nekaj manj kot 30.000 din. »Tara« bo petceven in bo stal nekaj več kot 40.000 din. Malone polovico letne proizvodnje bo zajemal sprejemnik »Tesla 55-C«, ki je bil potrošnikom že prej znan. Stal bo kakor lani 45.000 din.

Pred koncem leta bodo začeli izdelovati tudi radijske sprejemnike »Tesla RG-Z«. Konstruktor tega sprejemnika inž. Stanoje Tašić je že končal načrte in izdelal prototip. Ta šestceveni sprejemnik bo imel gramofon za mikro in navadne plošče ter »razvlečene« kratke valove, tipke za vključevanje, izključevanje in izpreminjanje valovnih dolžin. Dosedanji raziskave kažejo, da se bo ta sprejemnik po kvaliteti lahko uvrstil med radijske sprejemnike enakega tipa, ki jih sicer izdelujejo znana svetovna podjetja. Za sedaj je še težko reči, koliko bo stal, saj je to odvisno od številnih čimteljev, vendar kaže, da bo ta radijski aparat stal približno 80.000 din.

Sedaj preizkušajo miniaturni dvocevni radijski sprejemnik, ki še ni dobil svojega imena. Namenjen je le za poslušanje krajevnih postaj, vendar pa je moč na njegovi skali ujeti več kot 30 domačih in tujih radijskih postaj. Ta aparat bo zelo poceni, stal bo manj kot 20.000 din.

Eno izmed letal našega Aerotransporta

vezuje naše glavno mesto prek Skoplja in Soluna z Atenami, pa do Kaira. Beograd in Zagreb bosta letos povezana tudi z Dunajem, saj je predvideno, da bodo letala, ki vzdržujejo promet na črti Beograd—Zagreb—Frankfurt, pristajala tudi na dunajskem letališču. Kaže, da bo letos vzpostavljen reden letalski promet med Beogradom in Londonom.

Letala JAT vzdržujejo sedaj redni letalski promet z Francijo, Zahodno Nemčijo, Avstrijo, Švico, Grčijo in Turčijo. Na vseh mednarodnih zvezah bodo letos v prometu nova potniška letala »Conveyer«, ki

SPOROČILO URADA ZA PROSNJE IN PRITOŽBE ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA

Beograd, 19. januarja
Z uredbo o organizaciji in poslovanju Zveznega izvršnega sveta je bila določena pristojnost urada za obravnavanje pritožb in prošnj Zveznega izvršnega sveta. V uredbi je predvideno, da ta urad opravlja posle v zvezi z obravnavanjem prošnj in pritožb, ki so jih poslali državljanji, ustanove, gospodarske in družbene organizacije Zveznemu izvršnemu svetu v zvezi z nezakonitimi ali nepravilnimi poslovanjem zveznih organov uprave in ustanov, kakor tudi prošnje in pritožbe v zvezi z nepravilnim izvajanjem zveznih predpisov v drugih državnih organih in ustanovah ter samoupravnih ustanovah, ali v zvezi z nezakonitim poslovanjem gospodarskih organizacij, če je bila prošnja ali pritožba naslovljena na republiški Izvršni svet brezuspešno.

Potemtakem prošnji in pritožbi poslanih temu uradu, ki se ne nanašajo na nepravilno in nezakonito delo zveznih organov uprav in ustanov, ne bodo obravnavali tako dolgo, dokler s ne bodo prizadeti obrnili glede zadevne stvari na republiški urad za prošnje in pritožbe in morebiti dobili negativen odgovor. Urad prav tako ne bo proučeval prošnji in pritožbi, ki se nanašajo na nepravilno izvajanje republikanskih predpisov, oziroma predpisov krajevnih organov. Takšne prošnje in pritožbe bodo sprejemali uradi Izvršnih svetov ljudskih republik.

Dvigalne naprave podjetja »Brodospas«. (Posnetek je iz 1. 1950 v koprskem zalivu, ko so dvigali iz morja ladjo »Rex«.)

DVE NOVI LETALSKI ZVEZI Beograd—Kairo in Beograd—Bejrut

Beograd, 19. jan. (Tanjug) Jugoslovanski Aerotransport bo letos odprl dve novi mednarodni letalski zvezi, s katerimi bo naša dr-

žava povezana z Libanomom in Egiptom. Sedanja letalska zveza Beograd—Skoplje—Carigrad bo daljšana do Bejruta, zveza, ki po-

jih je posebej za naše civilno letalstvo izdelala tovarna letal v San Diegu (Kalifornija).

Druga pošiljka pomaranč »Jaffa«

Te dni je prispela v reško luko ladja iz Palestine, natovorjena s pomarančami za Jugoslavijo. Danes ali jutri bo prispel del te pošiljke v Ljubljano in bodo pomaranče takoj razposlali v poslovalnice podjetja »Sadje-Zelenjava«. Cena tem pomarančam bo 190 dinarjev kilogram.

Pošiljka, ki je pravkar prispela iz Palestine v Jugoslavijo, je druga pošiljka te vrste. Okoli 1. februarja pričakujejo tretjo pošiljko.

Kmetje bodo za 1. četrtletje plačali akontacijo na dohodnino

Ker dohodnina od kmetijstva za letošnje leto še ni odmerjena, je Izvršni svet LRS izdal odlok, po katerem določijo ljudski odbori okrajev, mest in mestnih občin s posebnimi pravnicami akontacije na dohodnino za prvo četrtletje v višini 25 % tiste dohodnine, ki je bila posameznim kmetijskim gospodarstvom odmerjena za lansko leto. Ljudski odbori morajo v 15 dneh določiti znesek akontacije vsakemu posameznemu davčnemu zavezancu, davčni zavezanci pa morajo akontacijo plačati do 15. februarja. Te akontacije knjižijo ljudski odbori na račun temeljne oz. dopolnilne dohodnine, v razmerju, ki izhaja iz dokončne odmere dohodnine v lanskem letu. Po odmeri dohodnine za letošnje leto pa bo izvršena dokončna razdelitev na temeljno in dopolnilno dohodnino.

»Revmatizem« — nova medicinska revija

Sekcija za revmatologijo, fizikalno medicino in balneoklimatologijo »Zbornica lekcionarja Hrvatske« je začela izdajati novi dvanajseti informativni list s področja revmatičnih obolenj — »Revmatizem«.

Doslej je izšlo več števk iz bogato vsebino: originalni članki, referati iz prakse, kot tudi referati za posetke iz domačega in tujega tiska, in literature. Med avtorji so dr. Čop, prof. dr. B. Stanojević, prof. dr. Igor Tavčar, prof. dr. Sudić, dr. Dimitrov, dr. Zdrinić in drugi strokovnjaki. S posebnim dovoljenjem Ameriškega društva za preprečevanje revmatizma izhajajo v prevodu in na daljavih »Osnovi praktične revmatologije«.

Revmatizem in revmatična obolenja predstavljajo velik in kompliciran medicinski-socialni problem naše države. Glede na zmanjšanje bolne sposobnosti prednjači, a tudi lezni celo pred tuberkulozo, a tudi po umrlivosti spadajo med naše najtežje socialne bolezni, kajti revmatizem je zelo pogosto vzrok težkih srčnih bolezni. Uspeh zdravljenja revmatičnih obolenj je zato odvisen od splošnega zdravnika. Zato je naloga in cilj te revije, da praktični zdravnik prinaša vse izsledke moderne medicine na področju revmatologije in mu tako z minimalnimi stroški omogoča odnoso pomaga pri diagnostiki in terapiji tega laka. »Revmatizem« je namenjena zdravnikom vse naše države.

Revija je okusno opremljena. Naročnina je minimalna, saj znaša leto 240 din. Uredništvo in uprava je v Zagrebu, Mihanovičeva 3, denar se nakazuje z denarno nakaznico. Narodne banke na račun št. 400-T-226.

Z ZASEDANJA ODBOROV LJUDSKO SKUPŠČINE LRS

Velike potrebe Univerze

sta obrazložila Boris Zihel in dr. Anton Kuhelj

Ljubljana, 19. jan.

Odbor za kulturo in prosveto je na današnji 6. redni seji pod vodstvom predsednika Josipa Vidmarja razpravljalo o proračunu kulturnih in prosvetnih ustanov v letu 1955.

Uvodoma je potrebe ljubljanske Univerze, kot ene najvažnejših kulturnih ustanov Slovenije, obrazložil predsednik univerzitetnega sveta profesor Boris Zihel. Omenil je stanje in najnujnejše potrebe raznih fakultet, kjer so nujna razna vzdrževalna dela, kakor tudi nabave najpotrebnejših potrebščin in strokovne literature. Podrobno je govoril zlasti o Prirodoslovno - matematično-filozofski fakulteti, ki nima niti svojih prostorov in »gostuje« v raznih drugih prostorih mesta. Velike težave za uspešnejši študij študentov predstavlja tudi pomanjkanje prostorov in Narodni in univerzitetni knjižnici, kjer so predvidene nekatere najnujnejše adaptacije. Obrazložil je tudi potrebe Pravne in Ekonomske fakultete, o najnujnejših delih za vzdrževanje stavb Tehnične fakultete, o potrebi strokovne knjižnice Medicinske fakultete in tako dalje. Poleg tega ima Teh-

nična fakulteta začetih vrsto objektov, ki jih ne kaže pustiti propadati, marveč opraviti vsaj najnujnejša vzdrževalna dela.

O problemih ljubljanske Univerze je potem govoril še rektor Univerze dr. Anton Kuhelj.

Odbor je v svoji razpravi, ki je sledila, ugotovil, da sredstva, predvidena v proračunu, ne morejo zadostovati vseh potreb, ki jih ima Univerza, kakor tudi druge ustanove in institucije.

PRED NOVO PREMIERO

Ustinov v ljubljanski Drami

Drevi uprizori ljubljanska Drama prvič komedijo v dveh dejanjih »Trobi, kakor hočeš, ki jo je napisal sodobni angleški pisatelj Peter Ustinov. Ze primek kaže, da je avtor slovenskega, ruskega porekla. A naj bi bil primek tudi angleški, da komedija bi s svojo vsebino zbuja la v gledalca sum, da se pretaka v pisateljevih žilah slovenska kri ali pa da se je udel pri ruskih mojstvih. To bi kazala njegova ljubezen in spoštovanje do iztirjenih ljudi, do

bivših ljudi, do neznačne, uboge človeške kreature, ki je zgrešila svoje življenjski cilj, za katerega je bila sposobna ali pa tudi ne, in ji potem ne kaže drugega, kakor da se slepi ter si lajša življenje z utvarami. To kaže modrovanje avtorjev junakov, njih pripravljenost, da store kakšno dobro delo, pri čemer neznansko uživajo, to kaže zaključna misel v komediji, da je življenje kljub vsemu trpljenju vendarle čudovito in da se je življenje izplačalo že zaradi enega samega srečnega večera.

Ustinova iztirjenost so se znašli in si postali nepogrešljivi tovariši v londonski mali restavraciji »Santa Lucia«, katere lastnik - Italijan Taruffi - jim je po svojem srcu in po svoji usodi pravi brat. Tu v tej oštariji pod Taruffijevo gostoljubno patronanco in pod vodstvom svojega filozofskega maestra Servandonia, dirigenta brez orkestra, so si ustvarili svoj svet s svojimi postavami, tu se zbera vsak večer, da zaživijo svoje pravo življenje, kjer vsi govorijo in vsi poslušajo, vsi dajejo in vsi jemljejo. Če vdero kdo drug v ta svet, ga sprejmejo medse le, če se jim zdi tega vredni. In tako vdereta ta večer, ki ga gledamo na odru, v njih obredno opravilo dva tujca: vojak s fronte in še neki skrivnostneš. Oba se počutita ob teh stanskih ljudeh kakor v nebesih, oba sprejmejo medse.

Pogosto se ob maistrovem modrovanju spomniš romarja Luka v Gorkega »Na dnus«, o vsem delu pa bi lahko rekli, da je nekakšen moderen Cehov.

Ustinov je zaslovel s svojim odrskim delom »Ljubezen štirih polkovnikov«, ki ga le zaradi takih in takih okoliščin nismo videli že pred leti na odru naše Drami. Drevi bo na tem odru v režiji Slavka J. a n. jugoslovanske premiera njegove komedije »Trobi, kakor hočeš, ki bo njegov gledališki sloves utrdila in ga poglobila.

MARIBORSKO GLEDALISCE

„Gorenjski slavček“ z Ladkom Korošcem

Ladko Korošec sodi med tiste priljubljene umetniške znanjake mariborske gledališke publike, ki združujejo v svoji stroki igralski in pevski izraz v enoviti umetniški podobi. Publika ga ceni predvsem zaradi njegovega izrednega humornega, komičnega daru, ki je med slovenskimi opernimi izvajalci (zlasti sodobnimi) tako na redko posejan. Zdi se mi, da Korošec vse prenaša cenimo in da je bil celo inozemski kritik (ob gostovanju ljubljanske Opere v Celovcu) tisti, ki je zapisal o njem najbolj lahekavno oceno.

Po njegovih odličnih kreacijah don Pasquale, Kreca, don Bartola, s katerimi je gostoval v Mariboru, smo z radovednostjo pričakovali njegov nastop v Gorenjskem slavčku. Ni nas razočaral, župan iz Gorenjskega slavčka sdi vsakakor v vrsto njegovih najuspešnejših buffo-kreacij. Bil je čudovito ganljiva figura iz

»starih, dobrih časov«, z odlično karakterizirano masko, kostumom, igranjem. Pri tem dobrodošno trobunsko komiku in mojstru buffo petja lahko opazimo, da jemlje polje opernega pevca v prvi vrsti kot igralski poklic, to se pravi, da zanj ni pomembno samo petje, temveč vse komponente, ki pripomorejo k ustvaritvi igralskega-pevskega lika. Korošec igra tudi takrat, kadar ima povsod pavzo. Zanj ni oter samo priložnost za afirmacijo pevskega znanja, kakor lahko to žal ugotovljamo pri mnogih opernih pevcih, temveč arena sloveske in umetniške izpovednosti.

Njegov župan iz »Gorenjskega slavčka« je mariborsko publiko razveselil v dvojnem oziru: z mojstrskim petjem in z osvajačjo igrjo, polno žalostne preprostosti in neugnanega veselja. D. M.

KLAVIRSKI VEČER GABRIJELA DEVETAKA

Slepi pianist Gabrijel Devetak iz Gorice je izvajal na svojem klavirskem večeru 14. jan. v Ljubljani spored romantičnih ter impresionističnih skladb za klavir (Mendelssohn, Schumann: V noči, Noveleta F-dur; Chopin: Liszt; Martucci: Notturno op. 25; Debussy: Potopljena katedrala, Puerta del vino, Resje; Ravel) ter jih zaokrožil z enim dodatkom.

Občinstvo je bilo zelo maloštevilno. Zdi se, da je edino Zavod za slepo mladino poskrbel za nekaj obiska. V kompenzaciji za to pa je — to se je čutilo — občinstvo prinašalo pianistu v dar že vnaprej polno tople simpatije. Upravičeno — saj zasluži sila, s katero premaguje nepojmljive težave, ki se mu, oropnemu vida, stavljajo na pot pri študiju koncertnega programa, se sama na sebi globoko spoštovanje brez pridrička.

Njegovo izvajanje se tokrat na splošno ni povzpelo nad povprečnost. Na nekaterih mestih (Chopin) pa se mu je, nedvomno iz nerazpoloženosti, trgal ritmični tok skladbe. Iz nerazpoloženosti, pravim, ker sem prepričan, zlasti primerljajoč ta koncert pianista Devetaka z njegovim lanskim, da to v osnovi ni bilo zaradi kakršnihkoli težav z zadevanjem, kakor bi si morda mislili. Drugače bi si tega ne drznili omeniti. Sodim, da je bil pianistov lanski koncert po intenzivni in izenačeni izrazni moči boljši od letošnjega, a da se danes v njegovi igri vendar pozna po drugi strani, zlasti v tehničnem obvladovanju instrumenta, znaten napredek. Tudi iz tega se da sklepati, da je bil pianist na tem svojem koncertu le trenutno manj razpoložen.

Ima posebne vrline, ki jih ni moči prezreti. To je v prvi vrsti njegovo zvočno izredno lepo razvito udarjanje s tipke; nedvomno eden od pogojev za njegovo izredno spevno, toplo in mehko kantileno, a ne edini. V vsa spevna mesta vlija prepričljivo, močno občutje. Zato bi prisodil prvenstvo tokrat njegovemu Schumannu, Martucciju in Debussyju. Rafael Ajlec.

Kulturne beležke

Od 21. januarja do 5. marca bo v Londonu odprta razstava sodobne italijanske likovne umetnosti. Oja, risbe in kipe bodo v glavnem razstavljali predstavniki mladega rodu italijanskih abstraktnih in neorealističnih slikarjev.

Atenska publika je toplo pozdravila jugoslovanskega violinista Branka Pajevića, ki je nastopil v veliki, nabito polni dvorani »Orfej«. Simfonični orkester je vodil znani grški dirigent Ekonomis.

Narodno gledališče v Pristini je uprizorilo nedavno prvo šiptarsko sodobno dramo »Ne poročim se za denar«, ki jo je napisal škopski novinar Murteza Peza. Dejanje drame se dogaja v neki vasi na Kosmetu.

Tržačani spet v gosteh

Ljubljana, 19. jan. Dames se je začelo gostovanje Slovenskega narodnega gledališča iz Trsta v Mestnem gledališču. Tržačani so se našemu občinstvu že zelo priljubili in njihova gostovanja pomenijo prijetno osvežitev repertoarja. Mestno gledališče je poskrbelo, da bodo dobili vsi stalni abonenti po eno predstavo, tri predstave pa bodo za izven. Skupaj bodo Tržačani dali tokrat osem predstav.

Delo, ki nam ga bodo prikazali Tržačani, je napisal sodobni angleški pisatelj holandskega rodu Jan de Hartog, ki je zet pisatelja Johna B. Priestleya. Njegova igra »Sopotnik« nam prikaže življenje dveh zakoncev od poroke do smrti. Zanimivo in odsko učinkovito obdelana

tema je poverjena samo dvema igralcema. Igrata Stefka Drolčeva in Joško Lukež, ki ju vidimo na sliki. Režiser je Jože Babič, scenograf pa Jože Cesar.

NOVE MUZIKALIJE

INSTRUKTIVNA DELA

Duvornoy: Izbor etud iz op. 276 in 120 za klavir (v redakciji Z. Bračdačeva in S. Hrašovec). Louis Köhler: Najlažje etude za klavir, op. 224. C. Czerny: 150 osemtaktih vaj za klavir, op. 821, I. in II. zvezek. Bračdač-Hrašovec: Prvi koraki — za klavir, I. II. in III. sv. Bračdač-Hrašovec: Pogumno naprej — za klavir. (Zbirko otroških klavirskih skladb avtorji so raznih navednosti; trije zvezki za drugi razred nižjih glasbenih šol.) Bračdač-Hrašovec: Male skladbe moštvo 17. do 19. stol. I. in II. sv. Čajkovski: Mladinski album za klavir, op. 39.

Iz Ljubljane

DEMONSTRACIJSKI CENTER

za zaščito šolske mladine

pomembna ustanova, ki že deluje v šoli na Ledini

Zaščita dojenčka je po osvojitvi dosegla velik razmah v naši državi, mreža šolsko-zdravstvenih služb pa je ostala šibka. Glavni vzrok je v tem, da primanjkuje zdravnikov specialstov, deloma pa v nezadostni strokovni razgledanosti splošnih zdravnikov in medicinskih sester. Da bi bilo moč zdravstveno zaščito šolskih otrok razširiti in dvigniti na tisto raven, ki ji gre, je Centralni higienski zavod v Ljubljani, oziroma njegov oddelk za šolsko higieno, ustanovil lani Demonstracijski center za zaščito šolskih otrok pri šoli na Ledini.

Center je s sistematičnim delom začel šele v letošnjem šolskem letu. Preiskavam in pregledom demonstracijskega centra je podvrženih okoli 75 otrok prvega in drugega razreda. Vse te otroke ima demonstracijski center na-

men sistematično pregledovati skozi 14 let, nekako do dovršene srednje šole. Razen tega pa je novi zdravstveni center za šolsko mladino tudi vzgojna ustanova za zdravniške in medicinske sestre, ki se bodo posvetili šolski medicini in higieni.

V čem je delo demonstracijskega centra? Predvsem ta zdravstvena ustanova sistematično pregleduje učence. Novost je biometrijska preiskava, ki ima namen ugotoviti razmerje med mehikimi in trdnimi tkivi po metodah, ki se jih poslužujejo zdaj antropologi v tujini. Ta način preiskovanja otrok bo omogočal primerjavo naših otrok z onimi po tujih državah. Demonstracijski center pregleduje krvni sestav otrok, izvaja rentgenološke preglede pljuč in tistih kosti, ki so važne za določitev dobe, v kateri nastopajo procesi zaupenja. Posebna skrb

je posvečena pregledu oči, tako glede na ostrost vida, glede na barvno slepoto in globinsko gledanje.

Zobozdravstveni oddelk sistematično pregleduje zobovje otrok in ga tudi sistematično popravlja. Predvsem v študijske namene pa ima namen izvajati tudi fluorizacijo zobovja za ugotavljanje njega trdnosti. Demonstracijski center posveča posebno pozornost študiju prehrane in vplivu domače prehrane na razvoj otroka. Zato bo uvedena patronažna služba po domovih, s čimer bo mogoče lažje ugotoviti, v koliko je telesni in duševni razvoj otrok odvisen od prehrane in od odnosov, ki vladajo v družini. V ta namen so tudi starši otrok, ki so objekti raziskovalnega dela demonstracijskega centra, privolili, da bodo beležili količino živil, ki jih bodo porabili v družini. S tem bodo strokovnjaki nove zdravstvene ustanove lahko ugotovili, kje so otroci preveč in kje premalo hranjeni, pa tudi kje so hranjeni nepravilno. Deficit v prehrani namreč ni vedno ekonomskega značaja, temveč posledica tega, kar nekateri starši ne vedo, kakšna mora biti pravilna prehrana otrok. Demonstracijski center bo proučeval tudi vpliv šolskega okolja na delovno zmogljivost otrok. Ko se bo ustanova preselila v novo šolo na Poljanah, kadar bo le-ta zgrajena, bodo proučevali tako otroke, ki bodo proučevali tako otroke, so že sedaj podvrženi raziskavanju na Ledini, kakor otroke v novi šoli na Poljanah. Tako bo moč uspešno ugotoviti vpliv okolja na sposobnost otrok.

Nova zdravstvena ustanova pa bo namenjena tudi usposabljanju kadrov za zaščito šolske mladine, predvsem za zdravniške, ki se specializirajo za šolsko medicino in higieno, za splošne zdravnike, ki bodo prevzeli vodstvo podeželskih ambulant, pa tudi za zaščitne sestre.

Na podlagi takega sistematičnega vsestranskega pregledovanja otrok bo moč dobiti neoporne podatke, ki bodo služili našim zdravstvenim in prosvetnim oblastem pri delu za izboljšanje zdravstvene zaščite naše mladine.

L. P.

»V daljni deželi za deveto goro...«

Z obiska pri naših najmlajših bralcih

Skozi vrata pionirske knjižnice na Trgu revolucije je pridrobila majhna deklica.

»Dober dan«, je pozdravila. Stopila je k mizi, rahlo zardela in rekla: »Eno knjigo prosim... s slikami«. Prijazna knjižničarka jo je na pogled presodila in naglo ugotovila, kakšna knjiga je za njeno leta najbolj primerna. Stopila je med knjižne police, prinesla knjigo in mala pionirka je minuto zatem že tekla z »Mižkom figo« proti domu.

Tako prihajajo v Pionirsko knjižnico v Ljubljani vsak dan otroci, od koder nosijo knjige domov, ali pa gredo nadstropje višje, kjer je lepa čitalnica z nizkimi mizicami in stolčki, kjer mladi bralci, ki doma nimajo prostora in mnru, lahko sedijo in berejo.

Sel sem za otroškimi stopinjami in prišel k drugi knjižničarki v prvem nadstropju. Kar malce začuden me je pogledala, ko sem obstal med kopico otrok, kot da bi zahteval — »Mižka figo«. No, pa sva se kmalu sporazumela.

Povedal sem ji, kaj želim in kmalu zatem sva bila v živahnem razgovoru. Medtem ko so otroci jemali in oddajali knjige, mi je knjižničarka povedala nekaj zanimivosti iz pionirske knjižnice.

Odkar se je knjižnica preselila v nove prostore, število mladih članov vedno bolj narašča. Skupno jih je 2300. Najmlajšemu med njimi je tri leta. In približno prav toliko, kot je bralcev, je tudi knjig. Seveda je to število mnogo večje, če prištejemo zraven še knjige, katerih imajo po pet, deset ali pa še več izvodov. Vseh knjig je blizu deset tisoč. Med njimi so razen slovenskih, katerih je največ, tudi angleške, nemške, ruske in srbohrvatske. Izmed tujezzičnih knjig najbolj posegajo po angleških slikanicah, ki jih zdaj prodajajo po knjigarnah. Prenekateri pionir pa ne gleda le slik, ampak se spoprime tudi z lažjim besedilom in v čitalnici »prevaja« svojim prijateljem.

Obiskovalci knjižnice berejo najraje pravljice, potopise, starejši pa pravilovščine. Za otroke

teh let nam je to razumljivo.

Od domačih mladinskih pisateljev prebrajo Bevka, Seliskarja in Ribičiča. V zadnjem času pa je tudi Miško Kranjec rahlo začel posegati v mladinski svet. Od tujih pisateljev pa si izposodijo največ Jules Verneja, Marka Twaina in Senkiewiczza. Zanimivo je, da razen morda Zupančičevih pesmi, ostale večidel odklanjajo. Nočejo pa brati tudi pravljice, ki so napisane v verzih, razen če jih v šoli ne predpišejo za obvezno domačo čtivo. Močno priljubljena je postala tudi zgodbica »Popotovanje na Tongatabu« in »Medvedek Nawa«. Pa še druge knjige so otrokom zlasti všeč. Med take sodijo »Tinček in Tonček«, »Tatič« in »Pod svobodnim soncem«.

Vse to mi je povedala knjižničarka, in ko je prišla k njej večja skupina otrok, sem vstopil v čitalnico.

Meni nič tebi nič sem prisedel pionirjem k neki mizi in pričel z njimi pogovor. Sprva so bili malce v zadregi, potem pa so se razgovorili. Pripovedovali so mi o pravičnem krožku, o pogovo-

ru s pisatelji, ki prihajajo kdaj pa kdaj mednje in o prijetnih filmih, ki jih vrtijo nalašč zanje. Se marsikatero šolsko težavico so mi zaupali, pa to ne sodi več semkam.

Povnil sem se h knjižničarki, ki ni imela več dela, in jo povprašal, kako je s pravičnim krožkom, pisatelji in filmom.

Pravičniki krožki so nova oblika pripovedovanja pravljic. V čitalnici se zberejo in posejajo otroci, mednje pa se vsedejo pripovedovalci in pripovedujejo.

»V daljni deželi za deveto goro...«

Nov način pripovedovanja se razlikuje tudi v tem, da pripovedovalci ne odhajajo po končanem dialogu v druge prostore, ampak se samo umaknejo v senco izven žarkov žarometov, ki je pritrjen na steni. V bližnjih tednih nameravamo organizirati take krožke tudi za visokošolce. Člani gledališča jim bodo brali Cankarja.

Uprava Pionirske knjižnice je nekakrati povabila na razgovor s pionirji tudi pisatelje.

V zadnjem času sta jim o svojem življenju pripovedovala pisatelja Ferdo Kozak in Miško Kranjec.

Vprašanja mladih bralcev koristijo pionirjem in pisateljem samim, saj v takem medsebojnem

odkritje pogovoru otroci zvedo marsikatero pisateljevo misel, ki je v knjigi niso razumeli, pisatelj pa spozna, kaj je otrokom všeč in kaj bo moral popraviti v naslednjih knjigah. Zlasti prisrčen pogovor so imeli otroci minulo soto z Miškom Kranjcem. Marsikaj so si imeli povedati. In ko se je pisatelj poslavljaj od njih, so ga otroci poprosili, naj napiše zanje še kaj takega, kot je bila njegova knjiga »Imel sem jih rada«.

Tudi filmi, ki jih vrtijo v pionirski knjižnici, so našli med otroki velik odmev.

No, pa dovolj o tem. Prav je, da slišimo še besedico o načrtih Pionirske knjižnice. Knjižničarka mi je povedala, da namerava v kratkem razpisati anketo, ki jo bodo razposlali po šolah in gimnazijah. In odgovorov hočejo spoznati okus mladih bralcev in njihove želje. Letos pa bodo začeli zbirati tudi slovensko mladinsko književnost, kar je pri nas svojevrstna novost.

Poslovil sem se od knjižničarke in polic, na katerih čakajo junaki zgodb ukaželnih otrok.

Poslovil sem se, saj sem zvedel dovolj o življenju v Pionirski knjižnici, pa tudi beležnica je bila že polna.

L. P.

NAŠIM MLADIM BRALCEM

Taščica je priletela

Ko je zapadel prvi sneg, je priletelo na naše dvorišče mnogo lačnih ptic. Največ je bilo vrabcev in škinkavcev, ki so se kmalu tako udomačili, da so kar skupaj s kurami zobali. Kdaj pa kdaj je priskakljala k lačni jati tudi taščica, drobna ptičica s sivorjavimi peruti in rdečo liso na trebuščku. Bila je prav tako lačna kakor drugi ptički, toda med nje si ni upala, ker se je bala prepirljivih vrabcev, ki so hoteli pozabiti najljepše zrnje in so bili vedno pripravljeni na pretep.

Nekega dne, ko so bila vežna vrata na stečaj odprta, sem nenadoma zaslišal nad seboj ptičje frfotanje. Pod stropom je letela taščica in plašno gledala vame, kakor da bi hotela reči: »Si tudi ti poreden kakor tisti klepetavi vrabci na dvorišču? Lej, lačna sem, pa ne pustijo, da bi se do siteda najedla!«

Odprl sem vrata, ki držijo v sobo — in glej, taščica je brž zletela skozi vrata. Nekaj časa je frfotala križem krašem po sobi in si radovedno ogledovala moje bratce in sestrice, ki so se gredli na peti, nato pa je sedla na luč, ki je visela izpod stropa.

»Taščica bo moja,« je zavpil Ludvik.

»Ne, moja bo,« se je zadržal Jože.

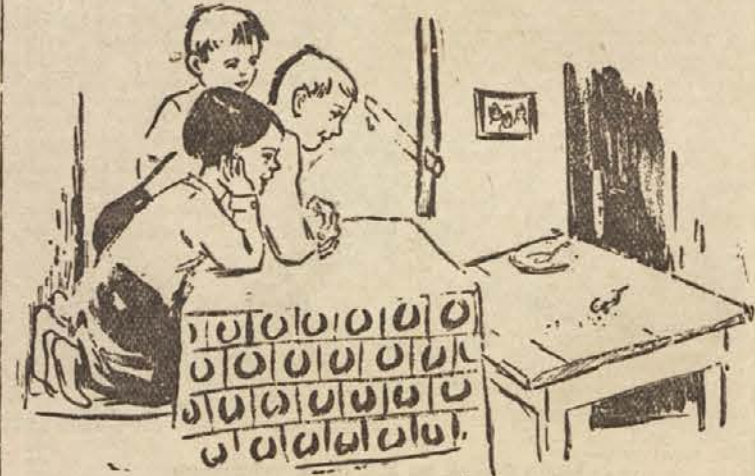
»Nikar se ne prepirajte,« sem jim dejal. »Taščica ne bo ne moja ne tvoja, ampak naša. Seveda — če bo hotela ostati pri nas.«

Prinesli smo kaše iz kuhinje in jo natresli na mizo. Taščica je mlo gledala vabljivo jed, pa si ni upala zleteti dol, ker se nas je bala. Kdo se ne bi bal, če ga vsi tako radovedno gledajo!

»Kako ima lep trebušček!«

Ubogali smo — in glej! Komaj smo se zgneli na peč, že je taščica sfrfotala na mizo in začela zobati rumeno kašo. Mi pa smo tiho sedeli in gledali, dokler ni vsega pozobala.

Taščica se nas je čedalje manj

»In kako drobčkan je njen rumeni kljunček!«

Tako smo se pogovarjali, ko smo jo gledali, dokler ni prišla v sobo mamica in dejala: »Dokler boste vsi kričali vanjo, si gotovo ne bo upala zleteti na mizo in zobati kašo. Zato pa vsi na peč! Tam sedite pa tiho boste, če hočete, da bo taščica ostala pri nas.«

V svetu pravljic

Zanimalo vas bo

KAKO SE POMENKUJEJO ZIVALI?

Verjemite, živali ne govorijo samo v basnih. Govore tudi drugače, v pravi življenju. Vendar je treba takoj pristaviti, da nobeno živo bitje ne more povedati niti stotinke tega, kar lahko pove človek. Toda kdor količnej pozna živali, ve, da tudi one govorijo, seveda ne tako kot mi. Opice n. pr. artikulirajo mnogo glasov, ki imajo različni pomen. Ne izražajo sicer misli in ne rešujejo matematičnih problemov, pač pa izražajo različne občutke in čustva. Kot lahko dojenček pokaže, kaj čuti, že veliko prej, preden se nauči govoriti, tako tudi mnoge živali izražajo veselje, strah, jezo in bolečino s svojimi glasovi in druge živali iste vrste jih razumejo. Tudi to je govorica, seveda posebnih vrst. Ne mislite, da znajo govoriti samo opice. Tudi druge živali, n. pr. žuželke se sporazumevajo med seboj. Kako bi sicer mravljje, čebele, ose in sršeni mogli živeti v družinah, če se ne bi znali med seboj sporazumeti? Sporazumejo pa se s tipalkami.

»CMOK« V GRU

Kadar nam gre na jok, čutimo, kot bi nam v grlu tičal nekakšen cmok. Grlo je namreč čudovit in zelo občutljiv del telesa. Včasih ko človeška čustva ali misli niso čisto v redu, ko nas spravi iz ravnotežja — to se zgodi zlasti pri mladih ljudeh — težko govorimo in požiramo. Zdi

Na startu!

TIK-TAK, TIK-TAK.
KDOR NI TAK.
BO SE VSAK,
TIK-TAK, TIK-TAK,
LACEN, NAG
SIROMAK!
TIK-TAK, TIK-TAK.

Danilo Gorinšek

POVEST O KROJAČKIH

Bilo je šest krojačkov, ki šli so v širni svet. Kar prvi se zgubil je — zdaj jih je le še pet.

Gredo po beli cesti, kar drugi pače vznaki: ker zajčeka je zagledal, zadela ga je kap.

Gredo krojački dalje, kar kozel prileti in tretjega zabode — zdaj so samo še tri!

Gredo trije krojački, kar miška pridiva, četrtga odnese — zdaj sta samo še dva.

Predzadnji je krojaček pred polžkom omedlel. Tako od vseh krojačkov le zadnji je ušel.

Ubogi ta krojaček po svetu tava sam; vsak dan pogled po cesti — mogoče pride k vam!

Stana Vinšek

SEDEM ZANK

Majda Ambroža po travi lovi, Milan pa v senci pod hruško leži; Cvetka na gmajni dve kravici pase; Maksu je mama postrigla vse lase. Lipetu v bučo učenje ne gre; Boris pa vsak dan pet žemelj pojé... Morda ta pesem se zdi vam neumnost? Kdor pa med vami je buča razumna, naj jo vseeno še enkrat prečita, kajti v njej čudna uganka je skrita. Dobro pazite, možgane napnite: Vsaka oseba je tu zanimiva, v sleherni namreč rastlina se skriva.

L. Beltram
Rešitev: (M)ajda. (A)mbroža, (M)ilan, (C)vetka, (M)aksu, (L)ipetu, (B)oris.

UGANKE

Sem očetov, materin, nisem bratec, niti sin.

(12H)

Hiša lesena, znotraj medena, v njej ena družina — te, Mihec, skomina?

(Cebelnja)

Teče — na mestu stoji, teče — se v krogu vrti in če jo je le za kolač bije — čeprav ni kovač.

(12H)

Franjo Godec

Stolp iz kock

TRIJE LENUHI

(Prekmurski motiv)

Ziveli so trije bratje, lenuhi, kakršnih še svet ni videl. Ni se jim ljubilo govoriti, ne hoditi, še manj pa delati. Veselile so jih samo polne sklode in mehke postelje. Ker pa brez dela ni jela, so postale sklode kmalu prazne.

Ko je najmlajši brat videl, da jim je zmanjkalo hrane, je to povedal bratom.

»Kaj me briga,« je rekel srednji brat. »Če nimamo jesti, bomo lahko več spali.«

»Tiho bodita!« se je zadržal najstarejši brat. »Jaz hočem spat!« Prvi dan so bili bratje kar zadovoljni, saj so lahko v miru spali, ne da bi jim bilo treba zjutraj, opoldne in zvečer sedati k mizi. Drugi dan se jim je godilo slabše. Začelo jih je zvijati po

trebuhu, naslednji dan pa od gladi se spati niso mogli.

»Bomo šli delat?« je vprašal najmlajši brat. »Ne morem več prenašati gladi.«

»Neumnost,« je rekel srednji brat. »Rajši umrem, kakor bi šel delat.«

Najstarejši brat ni rekel ničesar. Poskušal je zaspati, čeprav mu ni uspelo.

Sel pa je potepuh mimo bajte, kjer so živeli bratje in slišal njihov pogovor. Ker jim ni imel ničesar izmakniti, je bil tako jezen, da je zažgal bajto. Ko je ogenj že zajel streho in je postajalo bratom čedalje bolj vroče v po-

stelji, se je spet oglašil najmlajši brat.

»Streha nam gorj nad glavo. Zdi se mi pametno, da gremo iz hiše.«

»Kar pojdi, če si se naveličal postelje,« je zabrundal srednji brat. »Naju pusti lepo na miru.«

»To sta groznica!« se je zadržal najstarejši brat. »Ne razumem, kako se vama ljubi toliko govoriti!«

Ko so si bratje povedali vse, kar so imeli, so se obrnili k zidu in spet poskušali zaspati. Nobeden ni hotel zapustiti svoje in mehke postelje. Hiša je medtem lepo gorela naprej in ker je ni nihče gasil, so z njo vred zgoreli tudi trije bratje — lenuhi.

Palko Dolincec

Moj rojstni kraj

Rojen sem bil v Poljanah pri Sentvidu. Poljane ležijo severno od Ljubljane. Mimo hiše se vije železniška proga, ki pelje proti Jesenicam in dalje preko meje v sosedno Avstrijo. Kraj Poljane leži v Ljubljanski kotlini. V naši vasi ni šole, zato hodim v šolo Sentvid. Sola leži ob glavni cesti, ki pelje proti Bledu. Poljane so bile doslej kmečka vas. Kmetje so prodajali svoje pridelke v Ljubljano. Sedaj so začeli graditi 17 stanovanjskih blokov. V te bloke se bodo vselili pripadniki JLA s svojimi družinami. Okoli naše hiše je bilo mnogo njiv in travnikov. Sedaj pa je skoraj vse zazidano. Poljane so se spreminile v pravo delavsko vas.

To je skromen opis mojega rojstnega kraja.

Pleavel Pavli, učenec 4.b razreda

IZLET NA MORJE

Med počitnicami sem napravil z ožkom in mamico izlet v Učinj. Tam sem videl solarno in velike kupe soli. Ko sem šel nazaj v Učinj, sem ob morju ujel veliko želvo. Prvič v svojem življenju

sem videl dva črnca. Eden je bil natak v hotelu, drugi pa je fotograf. Nazaj sem šel z avtobusom do Dubrovnika. Od Dubrovnika do Reke pa sem potoval s »Partizanko«.

Rihar Valentin, II.c razred

Na počitnicah

Poleti sem bil s sestro na počitnicah v Mojstrani. Vsako jutro sem zgodaj vstal in opazoval Triglav. Bil je kakor zlat, ker ga je obsevalo jutranje sonce. Šel sem tudi na izlet k slapu Peričniku in v Martulj. Velikokrat sem pomagal pri raznih delih. Grabil sem seno, pometal po hlevu in dvorišču. Včasih sem gnal past tudi telčke. Tako mi je kar hitro minil čas.

Ivan Kamenšek

Desetkrat okrog mize

Dragi prijatelji!

Tokrat bi rad zvedel, kako skrbite za ptičke, ki prezimujejo na vašem vrtu. Že dolgo je od tega, ko sem vam pisal o tem, da bi napravili lepe hišice, kjer bi vaši gozdni prijatelji imeli v hudih dneh zatočišče. Menda niste pozabili nanje, če pa ste, se podvizajte, da ne bodo lačni. Nič ni prijetno sedeti za polno mizo in poslušati ptičje čukanje pod oknom. Priluhnite njihovi govorici in morda bo kdo med nami le razbral, da vas prosijo hrane. Ne prosijo veliko, zadovoljni so z drobtinami in teh jim ne smete odreči.

V moji hišici ptički vsak dan vasujejo in ko se nastijo, lepo začivkajo. Tudi pri vas doma najbrž pojo od veselja in morda ni nikogar med vami, ki bi jih samo poslušal in jih ne bi uslišal. Vas pozdravlja

Vaš Jurček

STIRJE, STIRJE, STIRJE — KDOR TEGA NE VERJE, PET, PET, PET — PA NAJ SAM NAPREJ GRE STET!

Danilo Gorinšek

DNEVNE NOVICE

Zaradi pospešenja likvidacije pozivamo vse dolžnike embalaže, da jo vrnejo do 25. jan. 1955. Po tem roku embalaže ne sprejemamo nazej in bo fakturirana — »Oljarna« v likvidaciji.

Na noben ples ali na družabno prireditve, ne da bi si napravila masko TEINT BELL, le če boš sigurna, da je tvoje lice v redu, se boš dobro počutila.

PREDAVANJA

Slovensko zdravniško društvo vabi vse zdravnike in medicince na predavanje tov. prof. dr. Cedomila Plavšiča iz Beograda: »Pomen evolucije in preventivni reumatizmi bolezni srca«. Predavanje bo v petek, dne 21. jan. 1955 ob 19 v predavateljski interni kliniki v Ljubljani.

Združenje rez. oficirjev Ljubljana obvešča vse rezervne oficirje, da bo dne 21. jan. ob 17.30 v domu JLA predaval general p. polkovnik Radičev Jovanović o temi: »O nekaterih problemih sodobnih operacij«. Vabljeno vsi rezervni oficirji.

Predavanje francoske pianistke in skladateljice Germaine Tailleferre o sodobni francoski glasbi, združeno s nastopom baritonista Bernarda Lefortja iz Pariza bo nocoj ob 20.15 v Filharmoniji. Predavanje bo v kratkih besedah povzelo tudi v slovenski, Brezplačne vstopnice pri blagajni Filharmonije.

Elektrotehniško društvo LRS vabi svoje člane in druge zainteresirane na predavanje tov. ing. Rasta Svajgarja o »Zanimivosti iz elektrosposodarstva na Švedskem in v Švici«. Predavanje bo s predvajanjem diapozitivov v četrtek, 20. jan. ob 20.30 v dvorani Direktorije PTT v Cigaletovi ulici.

Sindikalna podružnica Uprave hidroenergetične službe LRS v Ljubljani prireja v petek, 21. jan. 1955 ob 19.30 v balkonski dvorani Univerze v Ljubljani strokovno predavanje tov. dr. Marjana Čadeža, načelnika serološkega oddelka, o aktualnih meteoroloških vprašanjih. Vabljeno vsi, ki jih navedena tema predavanja zanima, posebno pa še člani meteorološkega društva Slovenije.

KONCERTI

Zaradi velikega zanimanja za koncert Bamberških simfonikov naj zainteresirani dvignijo rezervirane vstopnice najkasneje do petka ob 18. nerti prejmejo vstopnico za unikatno koncertno dvorano vstopnice za unikatno koncertno dvorano proti doplačilu 100 din (študenti 50 din).

Koncert Akademike pevstva »Zora« Tone Tomšič. Slovenska narodna pesma bo v ponedeljek, 24. jan. ob 20.15 v Unionski dvorani. — Predprodaja vstopnic od 20. jan. dalje pri blagajni kina Union od 10-11 in od 15-18.

Umri so v Ljubljani

Avustrijski plesarski pomočnik v pokolu. Pogreb bo danes ob 14.30 na Viču.

Barbara Zajc, preuzičarka. Pogreb bo danes ob 15 na Zalah.

Franciška Akički, rodb. upokojenka. Pogreb bo danes ob 15.30 na Zalah.

Vida Ošek, tkalka. Pogreb bo danes ob 16.30 na Zalah.

Komisija za razpis mesta direktorja pri Okrajnem ljudskem odboru Celje na podlagi 89. in 90. člena Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov (Ur. list FLRJ št. 51/53)

RAZPISUJE

mesto direktorja

»VOLNE« - industrije volnenih izdelkov - LAŠKO

Ponudniki morajo izpolnjevati enega izmed naslednjih pogojev:

Kandidat mora imeti ekonomsko fakulteto za najmanj pet let prakse v podjetjih tekstilne stroke ali pa mora biti tekstilni tehnik z najmanj 15 let prakse, od tega 5 let na vodilnih mestih v podjetju.

Kandidat mora biti politično in moralno neoporečen.

Za razpisano mesto je predvidena plača po tarifnem pravilniku.

Ponudbe je treba poslati okrajnemu ljudskemu odboru Celje, Tajništvo za gospodarstvo — Komisija za razpis mesta direktorja — s kratkim življenjepisom najkasneje do dne 1. februarja 1955.

231

PODJETJE V GRADNJI
ŽELEZARNA »BORIS KIDRIČ«
NIKŠIČ

potrebuje

dva strojna inženirja

za mehanično delavnico in montažo opreme z najmanj desetletno prakso,

poslovodjo

za mehanično delavnico.

Plača po sporazumu. — Konfortno stanovanje za poročene in samske zagotovljeno v novih stavbah.

Ponudbe s krajšim življenjepisom in podatki o dosedanjem delu (službi) je treba poslati do 10. februarja 1955.

7136

GLEDALIŠČA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Cetrtek, 20. jan. ob 20: Ustinov: »Trobl, kakor hočeš«. Premiera. Izven.

Petek, 21. jan. ob 20: Ustinov: »Trobl, kakor hočeš«. Abonma red K.

Sobota, 22. jan. ob 20: Ustinov: »Trobl, kakor hočeš«. Izven.

OPERA

Cetrtek, 20. jan. Zaprto.

Petek, 21. jan. ob 19.30: Gounod: »Faust«. Abonma red D.

Sobota, 22. jan. ob 19.30: Donizetti: »Lucia Lammermoorska«. Abonma red B.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaža

Cetrtek, 20. jan. ob 20: Jan de Hartog: »Sopotnika«. Gostovanje SNG Trst. Abonma red Cetrtek.

Petek, 21. jan. ob 20: Jan de Hartog: »Sopotnika«. Gostovanje SNG Trst. Abonma red Petek.

Sobota, 22. jan. ob 20: Jan de Hartog: »Sopotnika«. Gostovanje SNG Trst. Izven.

Nedelja, 23. jan. ob 15 in 20: Jan de Hartog: »Sopotnika«. Gostovanje SNG Trst. Izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Mestni dom

Sobota, 22. jan. ob 20: P. Budak-L. Filipič: »Klobčič, veseloigra. Premiera. — Red A. Vstopnice so tudi v prodaji.

Nedelja, 23. jan. ob 18: Goerner: »Pepeška, pravilna igra z godbo, petjem in plesom. Popoldanska predstava.

ob 20: P. Budak-L. Filipič: »Klobčič, veseloigra. Izven.

Večerna predstava.

V soboto, 22. jan. ob 20 bo premiera Budakove veseloigre »Klobčič« v režiji gosta B. Baranovič-Battellinove in Gorjupove, Petrovičeve, Simončičeve, Lombarjem in Sadarjem v glavnih vlogah. — Prodaja vstopnic od petka dalje v Mestnem domu, rezerviranje tel. št. 32-880.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 12.30, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.

5.00-6.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! (Pester glasbeni spored) - vmes ob 6.30 Pregled tiska - 6.35 v pesmi in plesu po Jugoslaviji - 7.10 Jutranji orkestralni spored - 7.30 Gospodinski nasveti - 7.40-8.00 Zabavna glasba, vmes reklame - 8.00 Radijski koledar - 11.05 Glasbena medijara - 11.15 Za plesarje - 11.35 Charles Martin Loeffler: Poganski poudar - 12.00 Kmetijski nasveti - 12.10 Igra godba na pihala Ljubljanske garnizije p. v. kapetana Jožeta Bruna - 12.45 Zabavna glasba, vmes reklame - 13.00 Ljudsko-prosvetni obzornik: Rosa Menica: O knjižni akciji - 13.10 Opoldanski koncert - 14.00 Studentska tribuna: Zapisli za mednarodne študentske konference o kulturnih vprašanjih - 14.10 Melodije za razvedrilo - 15.15 Lahka glasba - 15.30 Tečaj francoskega jezika: 18. lekcija - 15.45 Operetna in lahka glasba - 16.10 Utrinki iz literature: Langston Hughes: Nekoga ponedeljka zjutraj - 16.30 Železi ste - poslušajte! - 17.10 Popoldanski simfonični koncert - 18.00 Okno v svet: Indonezija - država južnovzhodne Azije - 18.10 Pesem skozi stoletja (ciklus samospsev iz domače in tuje glasbene ustvarjalnosti) - 18.30 Modni kotiček:

Eva Paulin: Nekaj nasvetov smučarkam - 18.40 Skladbe in priredbe slovenskih avtorjev poje Mariborski komorni zbor p. v. Rajka Sikoška (Prenos iz Maribora) - 19.00 Radijski dnevnik - 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame in objave - 20.00 Domače aktualnosti: Kmetijstvo v republiškem družbenem planu - 20.15 »Cetrtek večer« domačih pesmi in napevov - 21.00 Literarni večer: W. Faulkner, pisatelj ameriškega juga - 21.35 Spored popularnih orkestralnih skladb - 22.15-23.00 Po svetu jazza - 23.00 UKV program: Operne arije - 23.00-24.00 Oddaja za tujino - na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba)

VESTI IZ MARIBORA

Dežurna lekarna v četrtek, dne 20. januarja 1955: lekarna »Pri gradu«, Partizanska cesta 1.

Dežurna lekarna v petek, dne 21. januarja 1955: lekarna »Studentci«, Gorkoga ulica 18.

KINO

Spored za petek, 20. januarja

PARTIZAN: Avstrijski film: »Dva v avtu«.

UDARNIK: Francoski barvni film: »Grof Monte Christo«, II. del.

POBREZJE: Ameriški film: »Zaznamovana«.

STUDENCI: Slovenski film: »Vesna«.

Spored za petek, 21. januarja

PARTIZAN: Angleški film: »Popolna žena«.

UDARNIK: Francoski barvni film: »Grof Monte Christo«, II. del.

POBREZJE: Zaprto.

STUDENCI: Zaprto.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Cetrtek, 20. jan. ob 19.30: Verdi: »Rigoletto«. Gostovanje Nade Vidmarjeve. Za sindikate.

Petek, 21. jan.: Zaprto. (Generalna.)

CELJSKE VESTI

MESTNO GLEDALIŠČE CELJE

Petek, 21. jan. ob 19.30: Norman Krasna: »John Ijubi Mary«. Gostovanje v Zalcu.

Sobota, 22. jan. ob 20: Hofmann Harnisch: »Admiral Bobby«. Izven.

Nedelja, 23. jan. ob 14: Norman Krasna: »John Ijubi Mary«. Gostovanje v Topolici.

VOJNO GRADBENO PODJETJE

»VRANICA« - SARAJEVO

ULICA JUGOSLOVENSKE NARODNE ARMije 64

SPREJME:

DVA GRADBENA INŽENIRJA ALI ARHITEKTA
PET GRADBENIH TEHNIKOV
PET GRADBENIH POSLOVODIJ
STROJNEGA INŽENIRJA
DVA STROJNA TEHNIKA

Za pogoje in informacije se obračajte na zgornji naslov ali na telefon 45-75. Ponudbe pošljite na gornji naslov.

Obvestilo

Z ODLOČBO LJUDSKEGA ODBORA MESTNE OBČINE

S I S A K

(Štev. 14749 z dne 29. decembra 1954) je

Lesno-industrijsko podjetje Sisak
V SISKU

Z DNEM 1. JANUARJA 1955

PREŠLO V REDNO LIKVIDACIJO

Pozivajo se vsi upniki in dolžniki, da v roku 30 dni po objavi tega oglasa prijavijo likvidacijski komisiji s sedežem v Sisku svoje terjatve oziroma dolgove.

Likvidacijska uprava je v Sisku v Ulici Maršala Tita št. 13.

LIDVIDACIJSKA UPRAVA

LESNO-INDUSTRIJSKEGA PODJETJA SISAK

184

Mestna hranilnica
ljubljanska

kupi takoj:

Seštevalni električni stroj

za vertikalno istočasno večkolonsko seštevanje, nov ali rabljen, znamke Burroughs ali katerekoli druge znamke z istim načinom seštevanja. Eventuelno damo v zameno drug seštevalni stroj.

Računski električni stroj

nov ali dobro ohranjen na štiri računske operacije znamke Rheinmetall, Archimedes, Facit, Mercedes ali katerekoli druge znamke.

Ponudbe pošljite na naslov:

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA, Ljubljana, Copova ulica št. 3

153

VESTI Z JESENICE

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

Sobota, 22. jan. ob 19.30: J. B. Priestley: »Nevarni ovinek«. Prvič v Sloveniji. Red premierski.

Nedelja, 23. jan. ob 19.30: J. B. Priestley: »Nevarni ovinek«. Red I. Režija in scena: Bojan Cebulj.

Vesti iz Kranja

Ljudska univerza v Kranju vabi danes, 20. jan. na predavanje prof. dr. Ivana Bonazza: Zgradba in delovanje človeškega telesa (zdravstveni nasveti). Predavanje bo ob 19.30 v fizikalni dvorani I. gimnazije. Vljudo nastavljeni.

DROBNI OGLASI

ELEKTRO TROBVLJE v Trbovljah sprejme takoj: 5 elektrotehnikov, 22 elektromonterjev, 20 delavcev, samostojnega zidarja, 3 zidarja. — Nastop službe takoj. Plača po dogovoru. Interesenti naj se javijo v upravi podjetja v Trbovljah, Trg svobode 9.

T. 21. POSLOVODJO in prodajalca železninske stroke, iščemo za takojšen nastop. Plača po dogovoru. Trgovsko podjetje »Železnina«, Kranj.

MESTO UPRAVNIKA LEKARNE razpisuje Upravni odbor okrajne lekarnice Sentjur pri Celju. Plača po uredbi. Nastop službe takoj.

KLAVIR, prvovrsten, z angleško mehaniko, po možnosti koncerten — kupimo. Ponudbe pošljite na ogl. odd. LP pod »Gotovina takoj«.

KMETIJSKA ZADRUGA KOMENDA pri Kamniku razpisuje naslednja delovna mesta: mesto upravnik zadruga; pogoj: končana srednja kmet. šola in najmanj 1 leto prakse ali nižja šolska izobrazba; večletno prakso; mesto poslovodje trgovine z mešanim blagom in odkupi; pogoj: potrebna strokovna izobrazba in najmanj 5 let službe; mesto poslovodje obrata »Mesarija«; pogoj: mojstrski izpit in najmanj 5 let prakse; mesto upravnika Zadruga posestva; pogoj: končana srednja kmet. šola in najmanj 1 leto prakse v samostojnem vodenju kmet. obrata, ali nižja kmet. šola z najmanj petletno prakso. — Ponudbe z življenjepisom in opisom dosedanjega službovanja je poslati na upravo zadruga najkasneje do 28. jan. 1955. Nastop službe takoj ali po dogovoru.

PREKLIC. Podpisani Drešar Valentin izjavljam, da nisem plačnik za dolgove moje žene Drešar Ele z Blejske Dobrave. — Drešar Valentin, Blejska Dobrava. J 44

KINO »KOMUNA«

Argentinski film

»Omade/evana«

Brez tednika. Predstavi samo ob 15 in 17. V glavni vlogi Fanny Nayarre in Mecha Ortiz. — Ob 17 in 19 pa francoski film »Alarm na jugu«. Brez tednika. V glavni vlogi Jean Cloud in Erich von Stroheim. Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje.

KINO »UNION«

Ameriški film

»Rimske počitnice«

in tednik »Obisk maršala Tita v Indiji«, III. del. — Predstave ob 15, 17.30 in 20. — V glavni vlogi Gregory Peck in Audrey Hepburn. — V soboto, dne 22. jan. ob 22. uri bo premiera nemškega filma »Strup v živalskem vrtu«. Distributer: Zagreb-film. V glavni vlogi: Irene von Meyendorf in Carl Raddatz. — Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »SLOGA«: Avstr. film: »Dva v avtu«. Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. V glavni vlogi Wolf Albach-Retty in Hans Moser.

Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje, za matinejo pa od 9 dalje.

KINO »SOCA«: Nastop dresiranih slonov in artistov. Predstavi ob 17 in 20. Prodaja vstopnic od 9-11 in od 15 dalje.

KINO »LITOSTROJ«: Ameriški film: »Najboljša leta našega življenja«.

Predstava ob 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

JESENICE: »RADIO«: Angleški film: »Maggie«. Predstavi ob 18 in 20.

CELJE: »UNION«: Angleški film: »Kruta morje«. Predstavi ob 18 in 20. — »DOM«: Angleški film: »Popolna žena«. Predstavi ob 18.15 in 20.15.

KRANJ: »STORŽIČ«: Angleški barvni film: »Melba«. — Tednik samo ob 20. Predstave ob 16, 18 in 20.

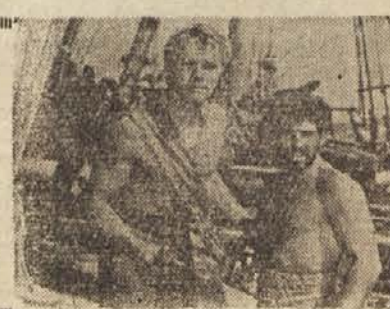
PTUJ: Ameriški film: »Titanica«.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški barvni film

»Rdeči gusar«

Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. V glavni vlogi Burt Lancaster in Eva Bartok. Danes zadnjikrat!

KINO »ŠIŠKA«

Italijanski film

»Moj sin profesor«

Tednik. V glavni vlogi Aldo Fabrizi, Giorgio de Lullo in Mario Pisu. Režija Renato Castellani. — Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Danes zadnjikrat!

Kupimo

ELEKTROMOTOR

»RADE KONČAR« po katalogu. Azd 5 n = 8 KED 40 % obr./min. 700 N = 2,9 kW. Motor mora biti v dobrem stanju.

Ponudbe sprejema:

TOVARNA AVTOMOBILOV - MARIBOR

M 113

INDUSTRIJSKA STEKLARSKA ŠOLA V ROGAŠKI SLATINI

razpisuje tri mesta

za učitelje splošnih predmetov oz. vzgojiteljev
KI BI VEZALI ŠOLSKO DELO IN VZGOJO V INTERNATU

Na šoli bo v kratkem prosto mesto direktorja šole.

Pogoji: izobrazba učitelja in moralno-politična neoporečnost. Plača po predpisih, ostali dohodki po dogovoru. Nastop službe možen takoj.

Prijave z življenjepisom in dokazali o kvalifikaciji sprejema

Industrijska steklarska šola v Rogški Slatini

233

Tovarna mila »Salveti« - Piran

potrebuje naslednje moči:

VERZIRANEGA FINANČNEGA KNJIGOVODJO-BILANCISTA

st. kušnji nastopom

SALDAKONTISTA ALI NIŽJEGA KOMERCIALISTA s takojšnjim nastopom

TEHNIKA MILARSKÉ STROKE

ALI VISOKO KVALIFICIRANEGA DELAVCA iz iste stroke za izdelavo toaletnega mila

IZPRAŠANEGA KURJAČA

z možnostjo nastopa službe s 1. marcem 1955

ŠOFERJA

za 5-tonski tovorni avtomobil s prikolico

Plače po tarifnem pravilniku podjetja oziroma po dogovoru s podjetjem.

Za stanovanje v Piranu podjetje jamči.

Centene ponudbe s kratkim strokovnim življenjepisom, s pripombo o političnem udejstvovanju v NOB in po vojni ter točen naslov sedanjega stanovanja in mesta zadnje zaposlitve pošljite na: Tovarno mila »SALVETTI« - PIRAN.

230

Dunajski, veletrgovec in ugleadni reporter

Zagrebski kriminalistični organi so izsledili dva prebrisana sleparja

Luksuzni avto »Buick« se je počasi ustavil pred zagrebskim hotelom »Esplanade«. Za volanom sedeči gizdalin je spretno skočil iz njega in segel v roko starejšemu možu. Videti sta bila zelo dobre volje kot turista z edino željo, da bi se čimbolje razvedrila in zabavala. Vratar ju je prijazno pozdravil in odnesel njune kovčke v salon za potujoče goste. Simpatična turista sta se medtem živahno pomenkovala v angleščini.

V hotelsko knjigo sta se vpisala kot Alfred Dirij, trgovec z Dunaja, in Ladislav Szandor, novelist in reporter. Slednji je bil

podoben zelo petičnemu tujcu. Na vprašanje, ali ostaneta v Zagrebu dolgo, sta odgovorila, da je Zagreb lep, da pa bosta še videla. Prvo srečanje s prikupnima tujcema ni vzbujalo nobenega sumničenja. Gosta sta prosila vratarja, naj odnese njune kovčke v sobo, potem pa sta se odpeljala z avtomobilom po mestu.

V BARU

Vozila sta se počasi po živahnih ulicah in ogledovala reklame. Opazila sta tudi svetlobno reklamo »Bara Ritz« in pred njim sta ustavila avto. Szandor je poženil za hrptom sedečemu prijatelju: »Tu izstopiva. Svoboda je tu velika.« Človeku, ki bi ju bil slišal v hotelu »Esplanade«, bi se bil zdel ta pomenik čuden. Zdaj sta namreč govorila nemški. V naslednjem trenutku pa sta se obrnila na vratarja bara in ga v francoščini vprašala, ali je bar nočni. Vratar je pritrdil.

»Dunajčana« sta sedla blizu točilne mize in se ozrla po medlo razsvetljeni dvorani. Pri sosednji mizi sta sedeli dve kričke natičkanji plavalaski. Brž so se seznanili in že je prišel na mizo šampanjec. In že je tudi stal pri mizi Cigan z violino v rokah. Gostje so smeje opazovali to čudno družbo. Na mizi je bilo čedalje več praznih steklenic. Dirij je položil predse 40 tisočakov. Plavalaski sta se na ves glas zamejale.

Tako se je začel prvi večer »simpatičnih turistov«. Potem pa so se vrstile čedalje burnejše noči po barjih. Mladi »novelist« je najel stanovanje. »Buick« je drvel po okolici Zagreba. Tedaj pa...

BRZOJAVKA IZ TRSTA

Iz Trsta je prišlo čudno pismo. Neka tvrdka je kriminalističnim organom v Zagrebu prijavila, da sta jo dunajski »reporter« in »trgovec« Szandor osleparila za 800.000 lir. Razmetavanje tisočakov po barjih je postajalo jasno. In vendar naši kriminalistični organi takrat še niso slutili, kaj vse se krije v pismu iz Trsta.

Nekega dne je »ugledni veletrgovec« z Dunaja prišel v pisarno oškodovane tvrdke in se predstavil kot komercialist, ki potuje po trgovskih središčih. Mimogrede je še povedal, da pričakuje ladjo iz Grčije z več vagoni suhega grozdja, ki ga je kupil. Rekel je, da bi rad kupil več lepih daril za prijatelje v Zagrebu. In res je plačal sedem paketov in pustil na pultu vizitko hotela, kamor naj bi mu jih poslali. Popoldne je prišel v isto italijansko trgovino njegov mlajši pajdaš, češ da je urednik »Wiener Kuriera«. Rekel je, da bi rad poslal paket v Izrael. Blagajniku je posreplil, da mu je priporočil to trgovino njegov prijatelj Dirij. Pri pomnil je, da imajo srečo, ker gre za najbogatejšega dunajskega trgovca. Ta vest se je hitro razširila po Trstu.

LAŽNI RAČUN V NEW YORKU

Potem se je slepar spet pojavil pri tržaški tvrdki. Tedaj je šlo že za »operativne posle«. Predstavniku tvrdke je rekel, da so mu sporočili, da prispe ladja šele čez teden dni in bi rad zamenjal dolarje za lire. Rekel je, da jih ima 3000, da pa bi rad to vsoto prenesel z računa pri »Belgian-American Bank« v New Yorku na naslov tržaške tvrdke. Blagajnik se je posvetoval z ravnateljem in odgovoril dozdevnemu veletrgovcu, naj prepíše dolarje na »Schweizerischer Bankverein Zürich«, potem pa mu bodo izplačali lire.

Tako se je sleparija do polovice že posrečila. Čez nekaj dni je Dirij prinesel v pisarno tržaške tvrdke »kablagram iz New Yorka« s potrdilom o dogovorjeni transakciji dolarjev. Ni ga pa hotel izročiti blagajniku. Nastopal je zelo dostojanstveno. Predstavniku tvrdke so mu verjeli in mu izplačali 800.000 lir, češ da mu bodo ostali znesek izplačali, brž ko dobe od svoje banke iz Züricha potrdilo, da so dolarji prispeli tja. Slepar je spravil denar in zapustil Trst.

POTNI LIST DRŽAVLJANA ALFREDA DIRIJA

Tedaj pa so začele prihajati brzjojavke. »Belgian Bank« iz New Yorka je sporočila, da Alfred Dirij z Dunaja pri njej nima računa. Tudi Zürich je sporočil, da o dolarjih tam ničesar ne vedo. Dunaj je odgovoril, da je »veletrgovec« Dirij izmišljena oseba. Dunajska policija sicer pozna nekega A. Dirija, ki pa se nikoli ni mudil v Trstu in ki tudi ni trgovec, pač pa je mož izgubil potni list. Izgubljeni potni list je torej prišel v sleparjeve roke.

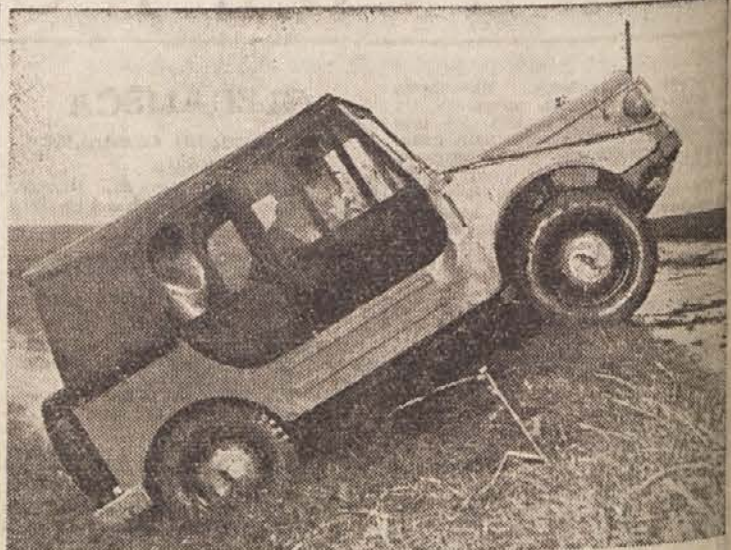
Tedaj so zagrebski kriminalistični organi spoznali, da imajo opraviti z izkušenima sleparjema. Zato so ju zaprli. V njunem stanovanju so našli 335 dolarjev, več trgovskih pogodb, sklenjenih v Grčiji in Turčiji, nekaj krajših zapiskov, tri cekine in več reportaž, opisujočih dogodke iz madžarske revolucije po prvi svetovni vojni. Šlo je torej za malenkosti. Dolarji, prijavljeni na meji, pa so pričali, da sta jih potrošila v enem mesecu v Zagrebu

samo 253. Kaj pa bari in šampanjec? Darila plavalaskama? In avtomobilske vožnje po okolici?

ZGODBA »UREDNIKA« »WIENER KURIERJA«

Za sumničenje je bilo gradiva dovolj. Preiskovalni sodnik je vprašal Dirija, kje je zdaj sedež njegove tvrdke. Mož je odgovoril, da je v glavnem na Dunaju, kdaj pa kdaj pa tudi v Parizu. Glede denarja je trdil, da ga ima v New Yorku, toda pod tujim imenom, in da gre za poslovno skrivnost.

»Novelista« pa je preiskovalni sodnik vprašal, ali ima bogate starše, da lahko tako dolgo potuje po svetu. Slepar je odgovoril, da je njegov oče advokat. (Konec v sobotni številki)

Nemška avtomobilska industrija je te dni izdelala tudi prvi jeep, ki je namenjen za bodočo nemško vojsko. Novi avtomobil, ki ga izdeluje tovarna Autounion v Düsseldorfu, doseže hitrost 95 km na uro, lahko pa vozi tudi po najbolj strmih klancih, saj je kos celo vzpon pod kotom 36 stopinj

GANLJIVA ZGODBA o dečku in njegovem psu

Revna mati stanuje v ameriškem mestecu Monroe že več let v leseni baraki brez luči in vode

V mestecu Monroe v južni ameriški državi Louisiana živi siromašna vdova Cooper z devetimi otroki. Že več let stanuje v stari leseni baraki brez luči, vode in stranišča. Iz javnih sredstev socialne pomoči prejema 65 let stara vdova 28 dolarjev tedensko. Seveda ne smemo misliti, da to zadostuje za preživljanje devetčlanske družine, saj dolar v Ameriki nima tolikšne vrednosti, kakor pri nas, če ga preračunamo po tečaju na obračunskem mestu v dinar. Njegova veljava v Ameriki je neprimerno manjša in njegova kupna moč je zadnja leta močno padla.

Med otroki te revne družine je tudi desetletni Joe. Nekega dne je prišel v šolo oborožen z očetovo puško. Nameril jo je na učiteljico, rekoč: »Izpuštile mojega psa ali pa sprožim!« Učiteljica je bila seveda sila ogorčena. Vedela je sicer, da ima deček razen matere, bratcev in sester edino zvesto bitje na svetu, svojega psa Tippija. Tisti dan pa je bila slabe volje in učenca je zvečer pridržala v razredu še za eno uro. Pes je hodil vsak dan po svojem prijatelju in ga spremljal domov. Tudi tisti dan je prišel. Cakal je zunaj in ko dečka ni bilo od nikoder, se je hotel prepričati, kaj se je zgodilo z njim. Prišel je v razred. Med otroki je seveda nastal direndaj. Namesto da bi učiteljica vprašala, kaj je s psom, ga je zaprla v omaro, od dečka pa zahtevala naj prinese pet dolarjev, češ da njegov pes nima znamke. Če denarja ne bi imel, bi psa izročila konfederu. V Ameriki pse brez znamk sežigajo v plinskih celicah.

Lahko si mislimo, kako je ta grožnja ubogega dečka pretresla. Ker si ni znal pomagati drugače, je vzel očetovo puško in se z njo v roki postavil za svojega zvestega psa. Ko je prišla ta vest v javnost, so se ljudje prvi hip zgražali nad dečkom, misleč da gre za nasilnega pokvarjenca. Učiteljica je zahtevala, da mora priti mali Joe pred sodnika, kar se je tudi zgodilo. Sodnik je dečka obsodil in hoteli so ga zapreti v pobojševalnico. Tedaj pa je nastala v javnosti

Naravna prednost žensk

Iz poročila nekega ameriškega zdravniškega društva povzemamo, da je ženskam odmerjeno na splošno daljše življenje kakor moškim in da so tudi bolj zdrave. Proti koncu leta 1953 je bilo v 6500 ameriških bolnišnicah 77.000 več moških kakor žensk. Pri tem pa je treba še upoštevati, da je bila med ženskami približno šestina porodnic. Povprečna starost žensk znaša v Ameriki 71,8, moških pa 65,9 let.

Joe Cooper in njegov pes sta slavila čudovito srečanje, ko je prišel deček iz zapora. Zdal sta za nekaj časa rešena revščine

silna reakcija, ko so ljudje zvedeli za pravo ozadje te zgodbe. Pod pritiskom javnosti so morali obsodbo razveljaviti. Prišlo je do druge razprave, na kateri je dečka zagovarjal sam bivši guverner te države James Noe. In dečka so seveda oprostil. Ameriški prijatelji živali in revežev so zbrali za revno družino 1800 dolarjev, bivši guverner pa je poskrbel, da je prišel Joe v eno najboljših šol. Pred sodnikom je rekel: »Joe ne spada v zaporo.«

MALI

LEKSIKON

Ali ima materialistična filozofija zdaj pristaše tudi med univerzitetnimi profesorji filozofije v Ameriki?

Ali vpliva kaja na osvestlost las in barvo kože?

Ze znanjaj so minuli časi na Zahodu, ko se meščanski filozofi in znanstveniki v glavnem niso zanimali za materializem kot filozofijo, češ da gre samo za gospodarski nauk. Seveda, zdaj že zavedamo na primer, ko tudi meščanski filozofi sprejemajo nekatere teze marksistične filozofije. Seveda je stališče sodobne meščanske filozofije nasproti materializmu in materializmu se zdaj v celoti negativno. Značilen pa je v tem smislu zbornik filozofskih del, ki so ga izdali pod naslovom »Filozofija bodočnosti« v New Yorku leta 1949 ameriški univerzitetni profesorji Sellars, Gill in Farber. Stojec na stališču tako imenovanega modernega materializma je 27 znanstvenikov in filozofov v tem zborniku pojasnili svoje nazore o vrsti pojasnjenosti gledišča, ki je zelo blizu dialektičnemu materializmu.

Z znanstvenim proučevanjem zveze med kajo in osvestlostjo las so strokovnjaki dosegli, da osive kadilci skoraj zmeraj mnogo prej in bolj kakor nekadilci. Nikotin vpliva podobno tudi na barvo kože. Koža strastnih kadilcev postane bela ali vsčeno rumena, ker se pod vplivom nikotina nabirajo v njej drobne žilice in zato je videti, kakor da je brez krvi.

PRVO VELIKO POTNIŠKO LETALO

na reaktivne turbine in s propelerji

Po več letih so britanski konstruktorji izdelali načrte za prvo veliko potniško letalo, ki ga bodo poganjale reaktivne turbine s propelerji. Letalo bo letelo s hitrostjo 640 km na uro in bo lahko nosilo s seboj 96 potnikov. Glavni projektant letalske tovarne Bristol dr. Russell je izdelal takšne načrte za to letalo, da ga bodo lahko bodisi preuredili v luksuzno letalo z manjšim številom sedežev ali pa v turistično, v katerem bo potovalo 96 potnikov. Razen tega je trup tako urejen, da bodo s tem letalom lahko prevažali samo potnike ali poleg njih tudi razno blago. Razen tega bo letalo »Britania« primerno za krajše, srednje in za daljše plete. Kasnejše, izpopolnjene tipe

bodo uporabljali za plete čez Atlantski ocean brez pristanka. Vse to kaže, da pomeni »Britania« novo rešitev problema, kako projektirati in graditi letalo, ki bo hkrati lahko prevažalo potnike in tovor.

»Tu sva 3298 m visoko.«
»Da, ti! Jaz pa 3299 m.«

NA SLEDI

PO PRIPOVEDOVANJU JANEZA KLEMENČIČA
BRODAR IN JEZERNIK

113. Reševalci so medtem hiteli na vso moč. Po dobri uri napornega teka so se ustavili pod plazom. Ta je bil zdaj spet tih in miren. O nedavni katastrofi so pričala samo polomljena drevesa, ki so štrlela iz snega. »Kje je bil vaš tovariš, ko ga je zgrabil plaz?« je vprašal Cene. »Kakšnih dvesto metrov od tukaj, nekaj više od tiste osamljene skale, ki gleda iz snega na desni strani plazu,« sta povedala smučarja. »Preiskati bomo morali skoraj pol kvadratnega kilometra snega,« je menil Cene. »Dolgo bo trajalo!« V skrbah se je ozrl po soncu, ki je že izginjalo za drevesnimi vrhovi.

114. Hitro je razporedil svojo ekipo: »Vsak naj vzame sondo. Trije začnite tipati zgoraj, kjer je ponesrečenca zgrabil plaz, trije pa začnemo tu ob vnožju. Eden naj pomaga Mihi, ki bo iskal s psom.« Reševalci so slekli votrne jopiče in začeli skrbno preiskovati sneg s sondami. Previdno so potiskali dolge palice v sneg, iščeč mehko gmo to ponesrečenčovo truplo. Vsem je bilo razbrati z obrazov zaskrbljenost. Ponesrečenec je bil zdaj že dve uri in pol zakopan v mrzlem snegu.

115. Miha in en reševalec sta spremljala Činča, ki je križaril po plazu ter iskal s prav takšno vneto kot možje s sondami. Plaz je bil čvrst, ko da stoji tu že celo večnost in se pri hoji po njem ni prav nič vdiral. Pes je naenkrat obstal in začel hrupno lajati. Ko sta prihitela do njega Miha in reševalec, je že do polovice tičal v snegu. »Hoooj!« je zavpil reševalec. »Vzemite lopate in pridite sem! Smo ga že našli!« Cene si je dvomeče ogledoval mesto, na katerem je kopal Činč. »Nemogoče, da bi bil tu, če ga je plaz pograbil tam, kjer pravita smučarja!« je podvomil.

116. Toda Činčovo obnašanje ni dopuščalo dvoma. Z vso naglico so začeli odkopavati sneg. Kmalu je Cene z lopato zadol ob ponesrečenčev čevlji. »Zdaj pa previdno, fantje!« je vzkliknil. »Tamle bo glava. Približno takole leži,« je dejal in z lopato začel razkopavati sneg. Odkrili so tudi roki, ki ga je izgrabil. »Moral je izgubiti orientacijo,« so takoj ugotovili. »Skoraj petnajst metrov daleč je pripopal, preden je onemogel!«